

Година XIX • Новембар 2011 • Број 113/114

Србијашуме

ШУМЕ

20 година
у служби шумарства

*Поводом јубилеја 20 година постојања
захваљујемо се пословним партнерима
и сарадницима на успешној
дугогодишњој сарадњи.*

Ваше ЈП Србијашуме

Ревија за рад и пословну сарадњу,
маркетинг и интегрално газдовање
шумама

Оснивач и издавач

Јавно предузеће за газдовање шумама
"Србијашуме"

Заменик генералног директора

Игор Брауновић

Главни и одговорни уредник

Тања Дојчиновић

Редакциони одбор

дипл.сним. Сузана Васиљевић
дипл.инж. Александар Васиљевић
мр Живорад Михајловић
дипл.инж. Бранислав Илчић
дипл.инж. Гордана Јанчић
дипл.инж. Предраг Јовић
дипл.инж. Зоран Тинтор
дипл.ек. Тијана Груловић

Адреса редакције

ЈП "Србијашуме", Ревија "Шуме"
Нови Београд, Михајла Пупина 113
Телефон: 011 311 50 37
Уплата за претплату и друге
маркетиншке услуге на рачуне број
106-8863-65 код Banca Intesa a.d.
205-14313-23 код Комерцијалне банке
245-0011771202024-52 код Агробанке
са назнаком за Ревију "Шуме"

Рукописи и фотографије се не враћају

За изнете чињенице у ауторским
текстовима није одговорна редакција

Решењем министра за информације
Републике Србије, "Шуме" су уписане
под регистарским бројем 1378
бр. 413-00-131-97-01

Ревија "Шуме" је као публикација од
посебног интереса ослобођена пореза

Молимо читаоце на сарадњу,
рукописе шаљите на:
е-mail: revijasume@srbijasume.rs
www.srbijasume.rs

Насловна страна

Фото: Иван Окановић

Припрема и штампа

Scanner studio, Београд

CIP - Каталогизација у публикацији

Народне библиотеке Србије,
Београд 630

ШУМЕ

ISSN 0354-298X

COBISS.SR-ID 16347148

ИНТЕРВЈУ

Милан Тот 4

ЈУБИЛЕЈ

20 година у служби шумарства 6

У ПОСЕТИ

ШГ „Јужни Кучај“ Деспотовац 11

ШГ „Столови“ Краљево 12

ШУ „Нова Варош“ 13

СТУДИЈСКА ПУТОВАЊА

Твининг пројекат „НАТУРА 2000“ 14

СЕМИНАРИ

Семенарство и расадничка производња 17

ИЗ ЕВРОПЕ

Harvester 18

Шуме и шумарство Словачке 19

ЖЕНЕ ЛИДЕРИ

Међу најбољима ПР менаџерка „Србијашума“ 20

Европски женски комитет 22

САЈМОВИ

Награда за ЈП „Србијашуме“ 26

ШУМАРИЈАДА 2011.

Шумари Крушевца однели пехар 28

ДОГАЂАЈИ

Шумарски вишебој 32

ТРАДИЦИЈА

Последњи самараш Јавора 33

Свето, магично дрвеће 34

ФЛОРА И ФАУНА

Лимско подручје 34

Свето, магично дрвеће 36

Необично цвеће 40

ЕКОЛОГИЈА

Вода је живот 44

ПУТОВАЊА

Нормандија 46

ГODOVI

Шта је записано на пању 48

4

6

28

17

40

46

48

До краја године FSC сертификат свим шумским газдинствима ЈП „Србијашуме“

Сертификација шума

Припремила:

Тања Дојчиновић

Фото:

Иван Окановић

Јавно предузеће „Србијашуме“ определено је да управља шумским ресурсима на одговоран начин, кроз усавршавање метода рада и развијање одговорности за газдовање шумама.

Газдовање шумама мора бити:

- еколошки одговорно
- друштвено корисно
- економски одрживо.

Адекватан начин за успешну реализацију постојећег определења је сертификавање шума према захтевима FSC стандарда. Стога је одлучено да овај модел стандарда уведемо, одржавамо и усавршавамо у ЈП „Србијашуме“.

Увођење FSC стандарда повод је за разговор са господином Миланом Тотом (Milan Tóth), водећим FSC оцењивачем овлашћене сертификационе куће SGS (Société Générale de Surveillance), који је у октобру посетио шумска газдинства ЈП „Србијашуме“ и извршио процену усаглашености њиховог рада са FSC стандардом.

Шта је FSC стандард?

FSC стандард је стандард за одговорно шумарство, односно еколошки одговорно, друштвено корисно и економски одрживо шумарство.

Шта њо значи?

Еколошки одговорно шумарство значи да активности које се спроводе у шуми морају бити у складу са заштитом природне средине (ретких врста, водотока итд). Економски одрживо подразумева економичност у газдовању шумама, односно да се шуме користе на такав начин и у таквом обиму да се унапређује њихова производња, способност обнављања, виталност и потенцијал у будућности. Овде треба водити рачуна и о томе да трошкови предузећа буду у складу са приходима, како би се будуће пословање унапређивало. Друштвено корисно шумарство подразумева подршку и помоћ локалној заједници нпр. у одржавању инфраструктуре, заштити вода, културних, историјских и верских објеката, археолошких налазишта, а све у складу са могућностима носиоца сертификата. У том смислу, значајна је и сарадња са свим заинтересованим странама, и појединцима и институцијама који нису директно укључени у газдовање шумским ресурсима, али од њих зависе (нпр. заштита извора у шуми које цело село снабдева водом).

Шта представља Савет за надзор у шумарству, а која је улога SGS као сертификационе куће у процесу надзора?

FSC (Forest Stewardship Council) је Савет за надзор у шумарству, који је установио стандард и његов задатак је да врши контролу сертификационих кућа. SGS је сертификациона кућа која врши надзор и проверава да ли је рад носиоца сертификата усаглашен са стандардима које је прописао FSC.

Како се врши надзор?

Процес надзора подразумева проверу докумената, извештаја, фото и видео записа, оно што овлашћени оцењивач затекне на терену и евидентира у разговору са запосленима, уговарачима и представницима заинтересованих страна. По добијању сертификата, надзор и процена о усаглашености са захтевима FSC стандарда врши се једном годишње уз консултације са заинтересованим странама, након чега се објављују резултати процене који су јавни и свима доступни на сајту SGS. Неусаглашености које су установе приликом надзора морају се исправити у року од годину дана и не смеју се поновити у наредном периоду. Сертификат важи пет година, након чега следи ресертификација.

Милан Тот, водећи FSC оцењивач сертификационе куће SGS

FSC (Forest Stewardship Council) - Савет за надзор у шумарству представља независну, невладину и непрофитну организацију, која је основана у циљу промоције одговорног односа према светским шумама. FSC сертификат представља гаранцију да дрво до крајњег корисника долази строго праћеним ланцем: од сертификоване шуме, преко обраде и производње. Савет за надзор у шумарству основан је 1993. године као одговор на глобални проблем нестанка шума и данас је широко прихваћен као најзначајнија иницијатива прве деценије XXI века која има за циљ одговорно газдовање шумама. Данас је присутан на националном нивоу у више од 50 држава широм света.

У октобру су изршене процене шумских газдинства нашег предузећа. Да ли испуњавамо захтеве за добијање FSC сертификата?

Први сертификат додељен је ШГ "Борања" Лозница 2007. године, а 2009. и шумским газдинствима "Београд" Београд, "Расина" Крушевац, "Столови" Краљево, "Јужни Кучај" Деспотовац и "Ужице" Ужице. Управо су завршене активности на сертификацији преосталих површина државних шума којима газдује ЈП "Србијашуме". С обзиром на то да није било већих неусаглашености, као водећи оцењивач сертификационе куће SGS препоручићу Савету за управљање шумама издавање FSC сертификата.

Да ли је добијање FSC сертификата један од услова за придруживања Европској унији?

FSC стандард није стандард Европске уније. То је међународно-глобални стандард који није обавезујући, али је изузетно важан за ваше присуство на тржишту. Тако се, на пример, у Западној Европи и северној Америци не могу продавати производи који нису сертификовани, јер то не дозвољавају захтеви тамошњег тржишта. Додатна предност сертификације представља и то што је FSC стандард у складу са Директивом Европске уније о контроли порекла дрвета у промету у Европској унији, а у Америци са

законом LACEY. У поменутиим документима јасно су дефинисане категорије порекла дрвета које се може наћи на тржишту:

1. да се не доводи у везу са илегалним активностима
2. да његовом сечом нису угрожена права аутохтоних народа
3. да његовом сечом нису угрожена природна добра
4. да није генетски модификовано
5. да не води порекло из конверзије шума (не може се користити дрво које је добијено тако што је посечена природна шума како би се на том тлу подигла плантажа, пољопривредно добро или направила нека друга површина).

Применом захтева FSC стандарда, Јавно предузеће за газдовање шумама "Србијашуме", наставља са усаглашавањем својих активности са еколошки одговорним, друштвено корисним и економски одрживим приступом управљању шумским ресурсима. Успешан развој и очување угледа „Србијашума“ обавеза је свих запослених, а постиже се заједничким напорима уз непрекидно побољшавање ефикасности у извршавању радних активности. То је најбоља афирмација и могућност да задржимо садашње и придобијемо нове кориснике наших услуга, уз испуњавање како њихових захтева, тако и потреба запослених и друштва у целини.

У редакцији Ревиие „Шуме“

20 ГОДИНА У СЛУЖБИ

Првог октобра 1991. године формирано је Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“, којем је поверено више од 90% шумског фонда, велики број ловишта и заштићених природних добара. Ово је омогућило да се у Србији спроводи јединствена политика и на целом простору примени концепција савременог, интегралног газдовања шумама и осталим ресурсима

НЕКАДА

Србија је одувек била земља шума. Само пре два века њена шумовитост је била око 80%, па су шуме, дивљач и њени други извори представљали основу живота људи на овим просторима. Она је задовољавала бројне човекове потребе, представљала окосницу друштвеног и економског развоја Србије.

Стеван Немања је још 1186. године склопио уговор са Дубровчанима да могу у његовој области сећи дрва без икакве надокнаде, а цар Стефан Душан је у свом Законику имао прописе који се односе на шуме и то на својину шума, жировнице, горосечу, пошумљавање, пашарину и сл.

Овај закон представља почетак организованог рада у шумарству и прекретницу у погледу односа према шуми у Србији. То је први законодавни акт који третира шуме као једну целину и обезбеђује право својине над шумама, уводи ограничавање шума, трајност газдовања и модерну, стручну управу.

Први Закон о шумама после рата у Југославији донет је 1947, а у Србији 1950. године. Дирекције шума основане су 1952. године и имају статус предузећа, а већ од средине 1952. послују као установе са самосталним финансирањем. Почетком 1956. шумарство прелази из републичке надлежности у надлежност срезова, а на основу закона из 1955.

Махатма Ганди је рекао да је „оно што чинимо шумама широм света, само одраз онога што чинимо себи и једни другима“,

а Јосиф Панчић упозорио:

„Посетите шуме једном народу и уништили сте тај народ!“

На почетку XIX века не постоји организовано шумарство. Шуме су опште добро, без дефинисаног власништва и доступне свакоме на неограничено коришћење. Први покушај да се спречи уништавање шума је заповест кнеза Милоша из 1820. године. То је први пропис о шумама у Србији. Ова заповест је проистекла из бојазни да би уништавањем шума нестало жира за жирење свиња, што је у то време била основна корист од шума. Кнез Милош 1836. године покушава да спречи уништавање шума постављањем шумара који ће шуме чувати, а 1839. године доноси Уредбу о сечењу која је, уствари, први српски Закон о шумама.

Однос према шумама у XIX веку довео је до тога да почетком XX века Србија има свега 1.500.000 хектара шума.

Међутим, организована брига о шумама почиње 1882. године, када је основано Министарство за народну привреду да се стара о унапређењу земљорадње, сточарства и шумарства. Школовани стручњаци утицали су на доношење новог Закона о шумама 1891. године, првог у Србији који отвара нову еру у газдовању шумама.

оснивају се среска шумска газдинства као установе са самосталним финансирањем. Од 1961. године шумска газдинства су, доношењем Закона о шумама, добила статус привредних организација. У периоду од 1976. до 1990. године пошумљавано је 12.000 до 20.000 хектара годишње.

Године 1990. донет је Закон о јавним предузећима Србије и Закон о шумама. Друштвене шуме којима су газдовала 53 предузећа, овим законом проглашене су државним и ради рационалног спровођења мера газдовања образовано је 27 шумских подручја - 17 у централној Србији, 4 у АП Војводини и 6 у АП Косово и Метохија - којима је од 1. октобра 1991. газдовало Јавно предузеће „Србијашуме“.

Према подацима Уједињених нација, за последњих 15 година шумске површине у свету су се смањиле за више од троструке површине Немачке.

ШУМАРСТВА

САДА

Јавно предузеће „Србијашуме“ је савремена, европски профилисана компанија која спроводи стратегију интегралног газдовања шумама и шумским подручјима, засновану на одрживом развоју. Одговорно управљајући државним шумама и шумским земљиштем доприноси бржем развоју руралних подручја Србије и гради здраву животну средину.

У последње две деценије било је много пожара у којима је потпуно или делимично уништено више од 5.000 хектара шума. Шумски пожари представљају веома озбиљан и увек актуелан друштвени, привредни и еколошки проблем, претварају читаве пределе у пустош, уништавају животну средину читавих подручја и наносе становништву непроцењиво велику штету. Шумари Јавног предузећа „Србијашуме“, као истински

Уједињене нације су 2011. годину прогласиле годином шума да би подигле свест о неопходности мудрог управљања шумама, очувању и одрживом развоју свих врста шума, управо због њихове вишеструко значајне улоге за човека и за опстанак планете у целини. Зато је јубилеј Јавног предузећа „Србијашуме“ још значајнији, јер се обележава баш у години која се у целом свету слави као година шума под слоганом „Шума за људе“ - „Forests for People“!

Значајан део активности Јавног предузећа „Србијашуме“ усмерен је на повећање свести људи о неопходности увећања шумског фонда, повећања популације дивљачи и заштиту животне средине, јер национално богатство можемо сачувати и повећати само заједничким снагама.

По обиму и улози у животној средини, шуме имају велики значај. Оне су фактор стабилности климатских елемената и појава, и представљају стабилизатор климе са великим утицајем на стабилност свих екосистема. У Србији два милиона хектара шума годишње произведе око осам милиона тона кисеоника. „Плућа планете“ су способна да апсорбују петину емисије угљен-диоксида који потиче од фосилних горива. Зато би угроженост и нестајање шума требало да забрине све којима је стало до здравља и чистог ваздуха.

Шуме као природни ресурс и добро од општег интереса увек су биле битан фактор у развоју државе и представљале су извор добара, услуга, а тиме и прихода укупног друштва. Ефикасност рада Јавног предузећа „Србијашуме“ заснива се на доброј сарадњи са многим организацијама и појединцима, који са своје стране доприносе очувању и развоју наших шума.

Шумари свакодневним радом покушавају да промене распрострањено, погрешно мишљење да шума може сама да расте, те улажу и знање и напор да би шуму заштитили од деловања бројних штетних фактора. Јавно предузеће „Србијашуме“, у напорима да се очувају постојеће шуме и унапреди њихово стање, организује и спроводи заштиту шума од биљних болести и штетних инсеката, пожара, дивљачи, као и заштиту шума од противправног присвајања и коришћења (бесправне сече).

чувари природе, спроводе, поред осталих послова, и мере заштите шуме од пожара. У заштити од шумских пожара битно је постићи три циља: спречити појаву шумских пожара, брзо их открити и брзо их угасити.

Увиђајући неопходност заштите вредних шумских екосистема у Србији, до сада је на различите начине стављено под посебну заштиту око 543.000 хектара шума, у оквиру националних паркова (Фрушка гора, Копаоник, Тара, Шар планина и Ћердап), 15 паркова природе, 50 строгих и 21 специјалан резерват природе. Под посебном заштитом је и 16 предела изузетних одлика, више стотина природних реткости и споменика природе.

У складу са трендовима европске и светске шумарске политике, стратегија развоја шумарства Србије има за циљ да успостави равнотежу интереса друштва у односу на шуму, стварањем повољне климе за економски развој, очување еколошких вредности шума Србије и обезбеђење социјалних и културних функција шума.

Сваке године ми као глобално друштво правимо погрешне изборе, жртвујући наше здравље и здравље наше деце тако што уништавамо милионе хектара шума. Већина људи, поготово они који живе у великим градовима не схватају да наш живот зависи од шума и од дрвећа. Без великих, здравих шума на нашој планети ми буквално не бисмо имали кисеоник за дисање, не бисмо имали чисту воду за пиће. Имали бисмо много мање хране за јело и скоро ни мало лекова који нас спасавају од болести. Време је да схватимо наше приоритете. Да сачувамо шуме и заштитимо наше здравље у будућности. Сви можемо нешто да урадимо. Свако од нас.

**Шуме покривају
31% површине
планете земље**

**Живот 1.600.000.000
људи зависи од шума**

**У шумама живи 80%
нашег биодиверзитета**

**Шуме представљају
дом за 300.000.000
људи широм света**

ПРОСЛАВА ЈУБИЛЕЈА

АКУД „Лола“

Фото:
Миле Рагоичић

Свечаном прославом у Сава центру обележено 20 година постојања ЈП „Србијашуме“. У програму учествовали АКУД „Лола“, дечији хор „Чаролија“ и глумци Атељеа 212

Свечаности су присуствовали потпредседник Владе Републике Србије Јован Кркобабић, министар унутрашњих послова Ивица Дачић, епископ хвостански Атанасије Ракита, представници министарстава, универзитета, привредних организација, дипломатског кора, као и колеге из шумских газдинстава.

Многобројне госте из политичког и јавног живота поздравио је директор ЈП “Србијашуме” Игор Брауновић.

- У саставу Јавног предузећа “Србијашуме” данас се налази 18 шумских газдинстава, као делова предузећа, организованих кроз 66 шумских управа, у свим општинама Републике Србије. Наших 3.225 радника присутни су свакодневно у

локалним заједницама и својим знањем и радом представљају темељ развоја Републике Србије. Шумарски инжењери, чувари шума, ловочувари, чувари заштићених добара, рибочувари, шумски радници и остали запослени свакодневно брину о заштити, газдовању и унапређењу шума, ловишта, заштићених добара и рибарских подручја.

Директор Брауновић је нагласио да ће темељ будућег газдовања бити јачање еколошке свести, стручност и директна сарадња са локалним заједницама на очувању и побољшању општег стања шума, као и подизању степена шумовитости, пошумљавањем више хиљада хектара годишње. Са жељом да се људи врате природи, да од природе узму само онолико колико им је потребно, водиће

**Свим
радницама
честитамо
јубилеј –
двадесет
година
Јавног
предузећа
„Србијашуме“!**

Проф. др Милан Мегаревић, декан
Шумарског факултета Универзитета у Београду

СРБИЈАШУМА

се рачуна о потребама будућих генерација.

- Међутим, живимо у тешким временима, временима економске кризе, великих изазова са којима се суочава наша држава, зато морамо и боље и више, да покажемо нашим грађанима да добро и часно, као прави домаћини, газдујемо народном имовином. Пратећи савремене трендове у протекле две године покренули смо процедуру сертификације шума и предузели низ мера у циљу спречавања злоупотреба и нелегалног промета дрвних сортимена, као и криволова у ловству и рибарству, кроз доношење процедура чији је циљ да спречимо сваки покушај злоупотребе.

Колико је важна сарадња грађана, надлежних државних институција и "Србијашума", показује и чињеница да смо ове године имали велики број шумских пожара, који су пожртвованошћу радника, уз сарадњу са војском, Министарством унутрашњих послова и другим државним органима, успешно санирани.

- Овом приликом желим да захвалим војницима, ватрогасцима и нашим радницима који су даноноћно гасили пожаре, некад угрожавајући и своје животе на тешким теренима. Надам се да ће и у наредном периоду држава помоћи Јавном предузећу у изградњи противпожарних пруга, обуци радника и

Игор Брауновић, директор ЈП „Србијашуме“

„Наступајућа 2012. година биће година правих изазова. Планирамо умерен раст у односу на претходну годину, у складу са пројектованим развојем тржишта у нашој привреди. Наши приоритети за следећу годину су одрживо коришћење шума, ловишта и рибарских подручја, уз максималну бригу о радницима у циљу очувања радних места и побољшања егзистенције наших породица“ рекао је директор Игор Брауновић

набавци потребне опреме и противпожарних средстава, рекао је директор Игор Брауновић честитајући јубилеј свим радницима Јавног предузећа „Србијашуме“.

Присутнима се обратио и декан Шумарског факултета Универзитета у Београду проф. др Милан Медаревић.

- Прошли смо време „младости“ и закорачили у време „зрелости“. Ово време носи посебан задатак, рекао је декан Медаревић и нагласио да ЈП „Србијашуме“ мора да интензивира реформске процесе како би се што адекватније и брже утицало на очување животне средине и заштиту природе.

Он је истакао да „Србијашуме“ своје будуће активности морају

усмерити на заштиту биодиверзитета и обновљивих извора енергије, санирање последица изазваних климатским променама и одржања урбаног шумарства. Предуслов успешног пословања је, осим сталног извора финансирања, стицање и примена нових знања, као и примена нових технологија у циљу одрживости развоја шума и шумарства, повећања површина под шумама и њихове производности, као и очувања здравственог стања шума.

- Данас ово предузеће у свом окриљу има око 300 хиљада хектара заштићених површина. Да би очување и одржавање шума било могуће, неопходно је одрживо управљање, односно одрживост самог предузећа.

Најбољи радници

Јавно предузеће „Србијашуме“ је, поводом јубилеја – 20 година постојања, наградило најбоље раднике за изузетан допринос и залагање на раду. Награђени су:

Сенад Бећировић,

моторни секач из шумског газдинства Пријепоље, који је на прошлогодишњем државном првенству Србије освојио друго место, а на Шумаријади прво место у такмичењу секача. Учествовао је као члан државне репрезентације секача на светском првенству прошле године.

Србољуб Милић,

дипломирани инжењер шумарства, запослен у Сектору за шумарство као руководилац Одељења за планирање и газдовање шумама, у шумарству од 1965. године, а у Јавном предузећу „Србијашуме“ од самог оснивања.

Радиша Баловић,

запослен на месту чувара шума у Шумском газдинству „Ибар“ Лепосавић, у Јавном предузећу „Србијашуме“ од оснивања. Године 1999. рањен на Косову, након чега је наставио да ради на месту ловочувара у Лепосавићу.

Награде и плакете најбољим радницима уручио је директор Игор Брауновић.

Нова ловна кућа

На подручју Шумског газдинства „Јужни Кучај“ Деспотовац отворена је ловно-шумарска кућа „Ресава“. То је четврти објекат овог типа на подручју овог газдинства. Куће „Јаворак“ и „Пештерац“ налазе се на територији општине Параћин, а кућа „Валкалуци“ на простору Деспотовца

Фото: Иван Окановић

Приликом свечаног отварања, директор ЈП „Србијашуме“ Игор Брауновић је рекао да је ово једна од двадесет кућа које је предузеће припремило за ловни туризам.

Према речима Ранка Шикања, директора газдинства, овај објекат површине 250 м², вредан 15,5 милиона динара, биће коришћен за унапређење заштите животне средине, развој ловног туризма, али и за одржавање семинара едукативног карактера из области шумарства. Објекат поседује један апартман, три двокреветне и једну једнокреветну собу, као и велики дневни боравак са терасом. Смештен је у подножју Кучајских планина и представља део туристичке понуде „Србијашума“. С обзиром на то да се налази на подручју ловишта високе дивљачи, објекат се може користити и за смештај гостију који обављају лов на подручју Јужни Кучај.

Просторни план општине Деспотовац, Параћин, Бољевац и Жагубица обухвата и израду студија о заштити Кучајских планина. Овом студијом, наглашава Шикања, поменуто подручје би требало да постане парк природе. Студију води Завод за заштиту природе, а овај објекат је предвиђен као центар за посетиоце.

У околини куће налази се неколико заштићених добара, као што су клисура реке Ресаве, клисура реке Суваје и прашума букове састојине.

Прашума или „стара шума“ је тип вегетације којим се називају оне шуме чији је развој текао без утицаја човека. Мало је познато да у Србији постоји таква шума. Једина прашума у Србији је управо Винатовача на Кучајским планинама. У овој шуми више од три века није посечено ниједно стабло, како тврде шумари.

До Винатоваче се стиже од Деспотовца преко Лисина. Од Лисина макадамским путем, који је тежак, али исплатив, јер оно што се тамо може видети јединствено је у земљи.

Неинформисаност јавности о овом пределу довела је до тога да шума остане нетакнута до данас. Она је живи доказ како је овај део Србије изгледао пре више векова. Букве у Винатовачи су посебан пример ове врсте: имају по један метар у пречнику и досежу висине од чак 50 метара.

Винатовача је под заштитом државе највишег степена. Да би се заштитила и остала овако импозантна, строго је забрањена било каква људска интервенција. Колики је степен заштите говори нам податак да је чак и брање биља и гљива забрањено, а о сечи дрвећа да и не говоримо.

У Шумском газдинству „Јужни Кучај“ кажу да шта год да се деси у шуми – деси се под природним утицајем и све остаје тамо где је и природно било.

Игор Брауновић, директор ЈП „Србијашуме“ и Ранко Шикања, директор ШГ „Јужни Кучај“

И поред превентиве - пожари

Припремила:

д-р инж. шум.

Даринка Воркајић

У периоду од 28. августа до 20. септембра ове године на подручју шумског газдинства „Столови“ Краљево догодила су се четири велика шумска пожара у којима је ватрена стихија уништила 305 хектара шума и шумског земљишта. Од тога је у државном власништву 163 хектара, а 142 у приватном

Шумско газдинство „Столови“ Краљево је и ове као и претходних година, у време критичних периода за појаву шумских пожара, упућивало апел јавности и упозоравало на велике штете и последице које шумски пожари остављају са собом. Предузете су све потребне мере, иновирани су планови заштите шума од пожара, урађене карте степена угрожености од пожара, појачана контрола чуварске службе на терену, организована дежурства у шумским управама, спроведена обука радника за коришћење специјализованог возила за гашење шумских пожара...

Међутим, и поред свих предузетих мера и апела, у периоду од 28. августа до 20. септембра ове године на подручју шумског газдинства „Столови“ Краљево догодила су се четири велика шумска пожара у којима је ватрена стихија уништила 305 хектара шума и шумског земљишта. Од тога је у државном власништву 163 хектара, а 142 у приватном.

Од укупне опожарене површине у државном власништву потпуно су изгореле шуме четинара на површини од 130 хектара, шуме лишћара на површини од 7 хектара и необрасло земљиште на 26 хектара.

У приватном власништву од укупно опожарене

површине изгореле су шуме четинара на површини од 119 ха, шуме лишћара на површини од 13 хектара, мешовите шуме на површини од 5 хектара и исто толико необраслог земљишта.

Ватрена стихија је уништила годинама неговане културе црног бора укупне бруто масе 9500 м3, старости од 30 до 37 година, као и тек подигнуту културу црног бора старости 7 година на површини од 20 хектара.

На гашењу шумских пожара укупно је било ангажовано 85 запослених шумског газдинства „Столови“ Краљево, Ватрогасно – спасилачке јединице Сектора за ванредне ситуације са подручја целе Србије, војска Републике Србије и мештани. Борби са ватреном стихијом прикључиле су нам се и колеге из шумских газдинстава Рашка, Ивањица, Крагујевац и Крушевац којима се овом приликом искрено захваљујемо.

Поред људства, шумско газдинство је ангажовало и своју целокупну механизацију, теренска возила, аутобусе, доставна возила, булдожер, специјализовано ватрогасно возило итд.

Због веома тешких и неприступачних терена, ветра и високог пожара у крошњама дрвећа Сектор за ванредне ситуације МУП Србије у гашењу шумских пожара ангажовао је хеликоптере, авионе пољопривредне авијације, као и руски авион и хеликоптер, који су својим деловањем из ваздуха спречили далеко веће штете.

Директне штете изазване шумским пожарима су процењене на 26 милиона динара, трошкови гашења пожара на 4 милиона динара, а трошкови санације пожаришта на 37 милиона динара.

На шумском газдинству „Столови“ је веома тежак посао. Санациони програми су завршени и започети су радовима на санацији пожаришта.

Надамо се да ће ови шумски пожари, у којима су и куће и људски животи били угрожени, пробудити свест људи, који су у преко 95 одсто случајева, намерно или из нехата, главни узроци појаве шумских пожара.

Шумари исправљају неправду учињену природи

На голим брдима зелене се горе

Само у сливу реке Увац шест је висова и врлети који носе назив Голо брдо, а које су у последњих педесет година борови и смрче заоденули у ново рухо.

И највиши врх Златара, Голо брдо са 1.626 метара, освојила је шума

Ничу нови зелени рудници:
акција пошумљавања у нововарошком крају

За пола века пошумљено 1.200 хектара:
Голо брдо у Сенишћима

Голим брдима по планинама Старог Влаха, захваљујући преданом раду шумара и горана, више не приличе имена „гола“ која носе од старина. На некада голим планинским висовима на којима су успевале само љуте травке и са којих су кише и бујице спирале земљиште, данас опет расту четинари. По голим брдима зелене се горе, вратиле се птице и звериње, а у густим крошњама одмарају уснули планински ветрови.

Исправљајући грешке учињене природи крчењем шуме за огрев и сточарство, оголеле планинске висове људска рука полако претвара у нове зелене руднике. Само у сливу реке Увац шест је висова и врлети који носе назив Голо брдо, а које су у поледњих педесет година борови и смрче заоденули у ново рухо, сакрили им голети, камењар и вододерине. И највиши врх Златара, Голо брдо са 1.626 метара, освојила је шума – на северној страни су стабла смрче и букве, а по јужној падини, некадашњем пашњаку сточара из Правошеве, бујају клеке.

- За пола века само у Газдинској јединици „Црни врх - Гола брда“ на ободима кањона Увца, пошумљено је 1.200 хектара - каже Александар Томић, ре-

вирни инжењер у Шумској управи Нова Варош која послује у оквиру Шумског газдинаства Пријепоље.

- Због климатских услова и геолошке подлоге са серпентинским стенама саћен је црни бор, а део засада већ је стасао за чишћење и прореду.

На Голом брду изнад Сеништа где данас бујају четинари, а зелени теписи пију из облака кише и магле, до пре коју деценију готово да није било стабла дрвета у чијем хладу су сточари и намерници могли да пронађу спас од летње жеге. На широком простору од Стражице, па преко Голих брда до Окуке, на црном камену расли су тек по која клека или закржљали црни бор.

- Сада из густе шуме очас избију вукови и друго звериње, каже мештанин Виденко Селаковић из Сеништа. - Са тек навршених 18 лета сам 1953. године одлазио у надницу на пошумљавање. Због тврдог терена посао је био напоран, а на појединим деоницама морао си да вадиш стене из земље како би ископао рупу за садницу. Како би се подигла и сачувала гора, десет година након пошумљавања стока није смела у засад, а они који нису поштовали забрану плаћали су велике новчане глобе.

Припремио:

Жељко Дулановић

ПОШУМЉАВАЊЕ

У атару шест села на левој и десној обали Увца, која су део Газдинске јединице „Црни врх – Гола брда“, до 2016. ће према десетогодишњем плану шумара црним бором бити пошумљено нових 59 хектара голети. У овој Газдинској јединици, која се простире на близу три хиљаде хектара, само у последње три године пошумљено је око двадесетак хектара. Нова акција пошумљавања биће спроведена до краја ове године и у оквиру ње у селу Драглица на падинама Муртенице црним бором биће пошумљено нових десетак хектара.

Посета заштићеним подручјима Србије

Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, у оквиру Твининг пројекта НАТУРА 2000, организовало је студијску посету заштићеним подручјима Србије

Припремила:
д-р И. инж. шум.
Гордана Јанчић

Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, у оквиру Твининг пројекта „Јачање административних капацитета заштићених подручја у Србији - НАТУРА 2000“, организовало је посету заштићеним подручјима Републике Србије. На једној од радионица која је

одржана у августу 2010. године, у оквиру Твининг пројекта са представницима разних институција из области заштите природе и управљача заштићеним подручјима, Парк природе „Стара планина“, Специјални резерват природе „Увац“ и Специјални резерват природе „Горње Подунавље“, изабрани су као најрепрезентативнија заштићена подручја због природних вредности, пројекта заштите биљних и животињских врста који се реализују, односно локалне заједнице према заштићеном подручју и програма заштите, развоја и одрживог коришћења наведених заштићених подручја. Учесници студијског путовања, које је реализовано у мају 2011. године, били су представници Министарства животне средине, рударства и просторног планирања, Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Управе за шуме, затим Покрајинског секретаријата за науку, одрживи развој и заштиту животне средине, Завода за заштиту природе Србије, Покрајинског завода за заштиту природе Србије, невладиних организација, као и управљача заштићених подручја - ЈП „Србијашуме“ и ЈП „Војводинашуме“.

Приликом обиласка Парка природе „Стара планина“, највећег заштићеног подручја у Србији

Учесници студијског путовања

које се простире на 114.332 хектара, а којим управља ЈП „Србијашуме“ преко ШГ „Тимочке шуме“ Бољевац и ШГ „Пирот“ из Пирота, учесници су могли да виде делове територије Парка природе „Стара планина“ који су већ проглашени за поједине наменске међународне категорије: IBA - Important Bird Area, IPA – Important Plant Area, РВА –Prime Butterfly Area. Подручје Старе планине испунило је критеријуме за номинацију за Емералд подручја и налази се међу 61 идентификованим подручјем које чини Емералд мрежу у Републици Србији. Уследио је и обилазак споменика природе „Бабин зуб“, где се налази највећа група зубава и остенака у крупнозрним кварцевитим пешчарима и највеће тресаве у Србији „Јабучко равниште“, локалитет на коме се тренутно изводе радови на градњи будућег ски центра.

Представник ЈП „Скијалишта Србије“ на локалитету Коњарник презентовао је пројекте развоја ски туризма према Просторном плану подручја Парка природе и туристичке регије „Стара планина“ („Службени гласник РС“,

бр.115/19.12.2008. године). Представник Завода за заштиту природе Србије, мр Братислав Грубач, представио је пројекат „Реинтродукција белоглавог супа“ са отвореним хранилиштем на подручју Видлича, које одржава мештанин Зоран Савковић.

У име Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Сергеј Иванов представио је СТАР пројекат - Пројекат реформе пољопривреде у транзицији у Србији. Активности у оквиру СТАР пројекта финансира Светски фонд за заштиту животне средине (GEF). Посебан циљ пројекта односи се на планинску област Парка природе „Стара планина“ која представља подручје изузетно богатог природног и културног наслеђа. То је и један од најсиромашнијих региона у Србији, који је изложен неповољним економским и демографским трендовима, где нестајање традиционалних сточарских пракси доводи до угрожавања одређених природних станишта. СТАР пројекат садржи три компоненте: 1. јачање система подршке развоју села и пољопривреде;

Стара планина

Током студијске посете учесници су имали прилике да се ближе упознају са делатностима које обавља Јавно предузеће „Србијашуме“, највећи управљач заштићених подручја у Србији. У Србији је под заштитом 518.051,68 хектара, односно 463 заштићена подручја или 5,86% територије Србије, а ЈП „Србијашуме“ управљач је 96 заштићених подручја, површине 216.858,00 хектара, што чини 41,86% површине укупно заштићених подручја у Србији

2. проширивање знања и изградња капацитета пољопривредних произвођача и прерађивача и 3. управљање Парком природе „Стара планина“, компонента која се односи на управљача односно ЈП „Србијашуме“. У оквиру реализованих активности СТАР пројекта учесницама су показане и фарме брдског коња, буше и биволице.

Учесници студијске посете упознали су један од најживописнијих предела Србије: величанствени кањон Увца, златни Златар и белоглавог супа – „небеског краља“ - симбола Специјалног резервата природе „Увац“. Специјални резерват природе „Увац“, површине 7.543 хектара, чији је управљач Резерват „Увац“ д.о.о. Нова Варош, стављен је под заштиту да би се очувао и размножио белоглави суп, ретка врста орла лешинара, импозантне величине, распона крила до 2,8 метара, што га чини моћним летачем. Његова улога у ланцу исхране у екосистему је јединствена и незаменљива – искључива храна су му угинуле животиње, чиме спречава заразе и на тај начин чини „природну рециклажу“.

Током боравка и упознавања са заштићеним подручјем, учесници су захваљујући управљачу посетили ОШ „Момир Пучаревић“ у селу Акмачићи, чији ученици су укључени у разне едукативне

активности у вези са заштитом и очувањем белоглавог супа и других ретких животињских врста, пловили кватромаранима по Увачком језеру, обишли део Увачког пећинског система дугог 6.185 метара, прошетали едукативном стазом до прихватилишта белоглавих супова уз непоновљив доживљај да виде и примерак беле кање.

При повратку са Увца, уследио је кратак предак у заштићеном подручју Предео изузетних одлика „Овчарско-кабларска клисура“, где су учесници захваљујући Туристичкој организацији Чачак упознали Српску Свету Гору и посетили манастир Благовештење, у коме се 1948. године замонашио Гојко Стојчевић, покојни Патријарх српски господин Павле.

Невладина организација „Подунав“ представила је Бачки Моноштор – капију Горњег подунавља и своје активности на развоју сеоског туризма и очувања традиционалних заната и делатности. ЈП „Војводинашуме“ је као управљач представило заштићено подручје, мере које предузимају у циљу очувања заштићених биљних и животињских врста, мере за очување слатина и активности на уређењу шетних стаза по јединственом заштићеном подручју површине 19.605 хектара.

Манастир Благовештење

Семенарство и расадничка производња

Почетком новембра у Семенском центру у Пожеги, који послује у оквиру Шумског газдинства „Ужице“, у организацији Сектора за шумарство и заштиту животне средине – Одељења за генофонд, семенарство и расадничку производњу Генералне дирекције ЈП „Србијашуме“, одржан је семинар на тему Семенарство и расадничка производња у ЈП „Србијашуме“

На семинару су учествовали представници Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде – Управа за шуме, Института за шумарство у Београду, Рударског басена „Колубара“, предавачи са Шумарског факултета – Универзитета у Београду, као и референти за семенарство и расадничку производњу и референти за гајење и заштиту шума из свих газдинстава који послују у оквиру ЈП „Србијашуме“.

На семинару је представљена студија *Реорганизација производње семена у ЈП „Србијашуме“*, коју је Шумарски факултет израдио у сарадњи са ЈП „Србијашуме“.

На семинару је било речи о Законској регулативи у области семенарства и расадничке производње, коју је учесницама презентovala дипл. инж. шум. Љиљана Совиљ, шеф одсека за заштиту и унапређење шумарства и ловства, Управе за шуме.

Одржана су и предавања на тему *Значај семенских*

састојина за унапређење биљне производње у ЈП „Србијашуме“ и Савремена производња садница са заштитеним кореновим системом.

У току семинара организован је обилазак Семенског центра, где је домаћин учеснике упознао са начином функционисања овог објекта, који представља најсавременији објекат за прераду, дораду и складиштење шумског семена у југоисточној Европи. Учесници су обишли и семенску плантажу оморике у Годовику и семенске састојине црног бора у газдинској јединици „Шарган“, којим газдује ЈП „Србијашуме“.

Поред великог едукативног значаја, циљ семинара је био и размена искустава и знања колега који раде на пословима расадничке производње, гајења и заштите шума како би што боље одговорили изазовима у биљној производњи, као и захтевима тржишта који ће се у будућности постављати пред ову област.

Више о активностима и раду Семенског центра у Пожеги у наредним бројевима Ревиие.

Припремили:

дипл.инж.шум.
Зоран Максимовић
дипл.инж.шум.
Борис Ивановић

Фото:

Иван Окановић

Harvester

Специјализован за човека и природу

Компанија „Силватек“ из Данске одржала је презентацију рада и све могућности функционисања машине која је специјализована за рад у шумарству, носи назив Harvester. Презентација је одржана на Рајцу, у Газдинској јединици „Рајац-Пештан“ у оквиру Шумске управе Ваљево и ШГ „Борања“ Лозница, у сарадњи са Амбасадом Краљевине Данске и ЈП „Србијашуме“

Припремили: *гил.инж.шум. Дејан Мишировић и Сања Робовић* Фото: *Иван Окановић*

Ова високопродуктивна, апсолутно прихватљива машина представља савремено-технолошко решење конструисано за безбедан рад у шумарству и шумарској струци.

Harvester је превасходно направљен за четинарске врсте дрвећа, за сечу стабала и израду дрвних сортимената. Подједнако се успешно примењује и у плантажама тополе. У Данској, земљи порекла представљене машине изузетно савремене технологије, нашла је примену и у буковој шуми. Представници ЈП „Србијашуме“ су сматрали да је најадекватније извршити презентацију у буковој шуми, јер су 2/3 производње овог предузећа управо букови дрвни сортименти.

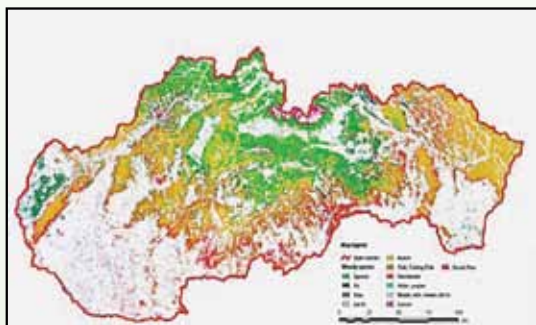
Harvester омогућује комфоран рад. Поседује ниско тежиште, тако да је онемогућено превртање. Идеалан је за извршење задатака, укључујући проређивање, чисту сечу, као и операције на стрмим падинама до 45°. Опремљен је најнапреднијом и најсавременијом техником. Мотор је високог квалитета, као и кран. Унутар кабине, руковалац уз помоћ компјутера који је инсталиран у машини, у сваком тренутку може да прати процес рада у континуитету, као и димензије дебла (део стабла из кога се изграђује највећи део дрвних сортимената). Притом, он у сваком тренутку има информацију колики је нето учинак до тог тренутка. На крају рада, руковалац може да одштампа извештај о укупној запремини израђених дрвних сортимената, што значајно олакшава евиденцију производње дрвних сортимената.

Презентација машине Harvester показала је све техничке карактеристике ове квалитетне машине. Међутим, показало се да у нашим буковим шумама, рад и функције ове машине нису рационално примењиви, што не искључује могућност примене у четинарским шумама и плантажама меких лишћара. С обзиром на актуелан начин и систем газдовања шумама Србије, када су четинари у питању, ова машина је најпогоднија за производњу дрвних сортимената у вештачки подигнутим културама четинара.

Жеља представника компаније „Силватек“ из Данске је да у току пословне 2012. године, опет транспортује ову машину на наше подручје на временски период од 30-60 дана. Тада би у шумама, којима газдује ЈП „Србијашуме“, практично презентовали сечу и израду дрвних сортимената у плантажама тополе или у културама четинара опожарених током лета 2011. године. Овакав начин презентације је изводљив кроз пословно-техничку сарадњу са неким од пружаоца услуга на пословима коришћења шума у ЈП „Србијашуме“.

Шуме и шумарство Словачке

Економски и политички посматрано, Словачка Република је прошла пут транзиције, од земље социјалистичког блока са планском економијом до тржишно оријентисане привреде и чланства у Европској унији. Економски показатељи Србије и Словачке упућују на значајне подударности. Иако је број становника у Србији за 27,1%, а површина за 44,5% већа у односу на Словачку, показатељи економског развоја су на страни Словачке. Према подацима Светске банке вредност бруто друштвеног производа који је Србија остварила у 2008. години (48.8 млрд долара) приближно је на нивоу који је Словачка имала у 2003. години.

Укупна површина Словачке износи 49.036 км од чега на шуме отпада 41% или 19.990 км² и оне се већим делом простиру у подручју Карпатских планина. Око 65% чине шуме планинског карактера. У односу на врсте дрвећа 56,9% отпада на лишћаре, од којих је буква доминантна са 29,6% затим следи хрст (13,7%) и остали лишћари (4,1%). Од четинара су заступљени смрча (27, 5%), јела (4, 6%) и борови (7, 7%)

Шумама у државном власништву газдује предузеће „Лесу Словенскеј Републику“ из Банске Бистрице, које је основано 1999. године спајањем 6

регионалних државних предузећа. Ово предузеће је од свог оснивања у власништву државе. Предузеће има за циљ да обезбеди одрживо газдовање шумским ресурсима Републике Словачке. Поред шума којима предузеће газдује као корисник државне имовине (953.090ха), предузећу је по основу Закона о земљишту поверено на газдовање и 221.396 ха (23.2%) шума које нису у власништву државе, већ припадају приватним власницима, који након реституције своје шуме нису преузели.

У односу на површину шума и шумског земљишта словачко предузеће је веома блиско „Србијашумама“ и разлика у површини износи свега 4%.

За разлику од индикатора који се односе на површине под шумама, у односу на дубећу дрвну запремину и годишњи запремински прираст постоје значајне разлике. „Србијашуме“ располажу са дрвном залихом која је за око 45,4% мања од дрвне залихе предузећа „Лесу Словенскеј Републику“. Вредност запреминог прираста је мања за 46%. Просечна запремина по хектару код „Србијашума“ је за 81м³ мања него у словачком предузећу, што упућује на чињеницу да словачко предузеће, у производном смислу, располаже са значајно вреднијим шумским капиталом.

Организација словачког предузећа је базирана на територијалним принципима. На врху организационе пирамиде се налази дирекција предузећа. У организационој пирамиди постоје 3 организациона нивоа, дирекција предузећа, ниво шумских газдинстава (26) и шумских управа (169). Послови коришћења шума (и други слични послови) највећим делом су препуштени приватним предузећима и предузетницима и одвојени су од основне делатности предузећа.

Припремио:
д-р инж. шум.
Александар Васиљевић

Представници
синдиката
Словачке
посетили су
почетком
септембра
ЈП „Србијашуме“,
упознали
се са радом
Јединствене
синдикалне
организације
овог предузећа
и пренели своја
искуства колегама
из Србије

Сјање шума предузећа „Србијашуме“ и „Лесу Словенскеј Републику“

Назив	јм	„Лесу Словенскеј Републику“	ЈП „Србијашуме“	разлика	% (4/3)
1	2	3	4	5	6
површина	ха	953,090	917,318	-35,772	-3.75
запремина	мил м ³	217.30	118.62	-98.68	-45.4
запремина по ха	м ³ /ха	234.00	153.00	-81.00	-34.6
прираст	мил м ³	5.63	3.04	-2.59	-46.0
сечиви етат / годишње	мил м ³	3.83	1.77	-2.06	-53.8

Међу најбољима ПР менаџерка „Србијашума“

Конгрес српског уједињења започео је имплементацију пројекта Америчко-српска женска лидерска мрежа (Serbian-American Women's Leadership Network).

Припремила:

Тања Дојчиновић

Делегација жена лидера из Србије боравила је у радној посети Сједињеним Америчким Државама, у оквиру пројекта “Америчко-српска женска лидерска мрежа”. Пројекат је од посебног значаја за обе земље, јер ће преко утицајних жена лидерки на кључним позицијама у друштву или са потенцијалом за такве позиције, међусобним радом и пријатељством допринети развоју ових односа. Посету је организовао Конгрес српског уједињења, уз сарадњу и финансијску подршку USAID. Учеснице делегације су размениле искуства са својим америчким колегиницама, као својеврсни амбасадори савременог српског друштва и политике у којој женама припада све значајнија улога.

У делегацији из Србије биле су чланице српског парламента, као и жене лидери на другим пољима – у науци, борби против корупције и мањинским правима. Учеснице су посетиле Вашингтон и Њујорк и обишле значајне институције и организације, као што су: Конгрес Сједињених Америчких Држава, Стејт департамент, Уједињене нације, женске лоби групе, медије, ПР организације, као и Амбасаду Србије.

Женској делегацији придружила се и председница Скупштине Србије **Славица Ђукић Дејановић**, која је на посебном брифингу у Конгресу одговарала на питања америчких стафера заинтересованих за дешавања на Балкану.

Председница Конгреса српског уједињења у Србији, **Славка Драшковић**, истакла је да су жене будућност и велика снага Србије.

- Верујем да ћемо кроз различите пројекте које смо на овом путу већ започеле да развијамо, промовисати Србију и показати њено друго лице. Ове успешне, паметне, веома образоване жене, оставиле су изузетан утисак како на јавност у САД тако и у Конгресу, Стејт департменту, Уједињеним нацијама.

Сузана Васиљевић, ПР менаџерка ЈП “Србијашуме”, изјавила је да је занимљиво то што су потпуно исте теме и интересовања жена које су дошле из Србије и њихових колегиница у Америци.

- Схватили смо, такође, да је нова политика Стејт Департамента коју подржава државна секретарка Хилари Клинтон уствари подршка женама, подршка улози жена у модерном друштву, да су теме на којима она инсистира безбедност, мир и учешће жена у мировним процесима. Значајне теме су и борба против трговине женама и насиља у породици, изјавила је Васиљевићева и додала да је ово веома значајна посета која ће променити имиџ Србије у САД, али и помоћи женама у Србији да стекну више самопоуздања.

- Уз подршку лидерки САД, које су међу најмоћнијим женама на свету, мислим да ће наше жене коначно добити улогу у друштву која им припада, закључила је Васиљевићева.

Циљ пројекта је да повеже жене лидере из Америке и Србије из области политике, медија и односа с јавношћу

Међу најважнијим циљевима пројекта су промовисање женског лидерства у Србији, изградња трајног и успешног партнерства између жена лидера из Србије и њихових америчких колегиница у Конгресу, политичким и непрофитним организацијама, ПР организацијама и медијима, затим подизање свести великих корпорација и пословне зајединице у Србији о значају њихових женских пословних лидера, као и повећање капацитета српских жена лидера уз помоћ организованих студија за обуку у САД.

Катарина Петровић, саветница потпредседника владе Србије Божидара Ђелића сматра да је цела посета била изузетно интересантна, пре свега што је нашу делегацију чинило 16 жена које покривају различите секторе од невладиних организација, преко науке и технологије до политике и бизниса, па су самим тим и њихове саговорнице у САД биле из различитих области.

- Област коју ја покривам је наука и технологија. Имала сам прилике да током ове посете сретнем људе из Националне фондације за науку, Америчке академије наука, Удружења америчких наставника који предају науку, као и разних других институција које су релевантне за моју област рада. Интересантно је да су проблеми са којима се суочавају жене из Србије слични проблемима које имају и жене у Америци, тако да је та универзалност ситуације у којој се сви налазимо оно што нас повезује и зато мислим да овај пројекат може да има успеха, навела је Катарина Петровић.

Женама лидерима из Србије обратио се и амерички конгресмен Ден Бартон, копредседавајући српског кокуса.

- Мислим да је сјајно што виђамо више жена на лидерским позицијама у свим владама, а посебно на Балкану. То шаље снажан сигнал законодавним телима и женама заинтересованим за учешће у владама широм света, као и у САД. А што се

тиче нас на другој страни, нас мушкараца, ми се дивимо тим женама и свесни смо да нас потискују, тако да морамо да се чувамо, закључио је уз смех конгресмен Бартон.

Српско-америчка женска лидерска мрежа после ове посете добила је нове чланице, а готово све саговорнице из САД прихватиле су позив да дођу на велику лидерску конференцију која ће бити организована у Београду на пролеће следеће године.

*На сасијанку са
Аниџом Боџић,
представницом
Стејџи дејарџментџа
за женска џиџања*

*Ден Бартон,
амерички конгресмен
и копредседавајући
српског кокуса*

Европски женски комитет

„Без најрејка у поједу положаја жена не може бити правој друшћеној развоја. Људска права нису досћојна свог назива уколико искључују женску половину човечансћива. Борба за женску равноправносћ део је борбе за бољи свей за сва људска бића и сва друшћива“,

Бутрос Бутрос Гали, бивши Генерални секретар Уједињених нација

Припремила:

Александра Сћојковић

Елиминација дискриминације на основу пола у свим аспектима живота представља морални императив и економску неопходност. Друштва која толеришу неједнакост, затварају пут сопственом друштвеном и економском напретку.

Управо када је објављено да су овогодишњу Нобелову награду за мир добиле три жене, у медијима је објављено и једно истраживање о томе које земље женама нуде најбоље шансе за живот, подизање породице и каријеру. Истраживањем је обухваћено 156 земаља у којима је оцењиван образовни систем, удео жена у политици и привреди, једнакост плата и пензија за једнак рад на истом радном месту, здравствени и правни систем с обзиром на права и потребе жена, као и брига о деци и друге друштвене и радне погодности које женама омогућавају да бригу о деци и породици и каријеру помире тако да ни једно не трпи. Међу 10 земаља које женама пружају најбоље услове за живот и каријеру нашло се укупно 6 европских земаља, а на првом месту је Исланд.

Ситуација у Југоисточној Европи

Жене у региону су у многоме биле жртве ратних догађања, али и мирнодопских транзиција. Политичка нестабилност у области Југоисточне Европе представљала је велики изазов позитивним променама у региону, укључујући ту и напредак у области родне равноправности. Међутим, можда највећа препрека у превазилажењу овог проблема лежи у ставовима људи – начин живота у овом делу света дуго је био патријархалан.

Већина земаља региона има задовољавајуће законодавне одредбе у области родне равноправности. Њихова потпуна примена је онемогућена непостојањем одговарајућих стратегија и недовољно развијеним институцијама. Међутим, препреке не леже само у раду одговорних, већ и у друштвеним ставовима и патријархалним културним моделима.

Ситуација у Србији

Србија припада земљама са високим степеном родне неравноправности. Иако је још СФРЈ ратификовала Конвенцију о елиминацији свих облика дискриминације жена 18. децембра 1979. године, недовољно закона и лоша примена истих

у Србији омогућава да се жене држе по страни, јер нису на позицијама моћи.

У Европској унији актуелно је доношење Закона о обавезујућем проценту присуства жена на свим политичким управљачким местима. То би морало да буде обавезујуће и у Србији, јер без присуства жена у телима која одлучују и доносе Законе о положају жена, неће бити бољитка. У Социјално-економском савету Републике Србије данас не седи ниједна жена.

Жене се теже одлучују да траже права у Србији, делом због уверења да ће после тога имати неприлике, а делом зато што не верују да ће успети нешто да постигну.

Жене незадовољне својим положајем и оптерећене нехуманим условима рада су незадовољне мајке, а то изазива дугорочне последице на васпитање деце, с обзиром на то да оне учествују више од мушкараца у процесу васпитања и одгајања деце.

Друштво је лицемерно према женама, јер се стално говори о белој куги, а женама се суштински не помаже, јер су сада више него икада оптерећене. Најгори облик дискриминације је условљавање да жена не сме да остане у другом стању, односно да је мајчинство разлог за отказ. Нажалост, неке жене то прихватају, јер су приморане да би добиле било какав посао. Жене које имају децу непожељне су за послодавце, јер не могу да остају прековремено и раде викендом и празницима.

Најновије измене ПИО Закона повећавају старосну границу за одлазак жена у пензију. С обзиром на тешке услове живота у Србији у последњих 20 година и транзиционе проблеме (изолација, санкције, ратови, повећање броја оболелих жена од карцинома), жене у Србији, у овом контексту, никако не могу да се ставе у исту равн са женама у Европској унији, тако да је нереално примењивати праксу из ЕУ.

Синдикати у Србији су остварили добру сарадњу са Управом за родну равноправност при Министарству рада и започели контакте са Фондацијом "Фридрих Еберт" и Швајцарским саветом за помоћ свету рада, што је први корак на путу за остваривање већих права жена.

Конференција у Мадриду

Европска регионална конференција женског комитета организована је у октобру ове године у Мадриду. Александра Стојковић председница Синдикалне организације Генералне дирекције и члан Одбора Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“, која је изабрана на место

потпредседнице Европског женског комитета BWI са мандатом до 2013. године, представила је извештај о радионици организованој у марту у Београду и активностима чланица Групе 5.

Интернационала радника грађевинарства и дрвета - BWI Пројектна канцеларија за југоисточну Европу организовала је под-регионалну радионицу за женску мрежу 25. марта ове године у Београду. Радионица је окупила жене лидере из пет земаља, из Босне и Херцеговине, Хрватске, Македоније, Црне Горе и Србије, и дванаест синдиката (чланови Европског комитета жена BWI у Групи 5). Мерцедес Ландолфи, председавајућа BWI Европског женског комитета учествовала је на радионици на којој су биле присутне и пројектни координатор ФЕС-Регионалног пројекта "Радни односи и социјални дијалог у Југоисточној Европи" и СЛА координатор за Србију за "Синдикате и социјални дијалог у Србији".

Истакнут је значај оснаживања и јачања жена синдикалних лидера у борби за права радника жена у условима економске кризе, када су владе увеле мере штедње у Европи. Жене трпе због кршења права радника, губе посао и због недостатка прихода принуђене су на несигурне облике запошљавања. Ова дешавања нису адекватно представљена у медијима и потребно је да се више уради да би овај озбиљан проблем био видљив. Привремено запошљавање жена радника је велики проблем и мора се решити кроз активности синдиката, кампањама које утичу да владе промене и прилагоде своју политику о равноправности полова у запошљавању. Претња све већег ангажовања жена радника кроз индивидуалну а не колективну заштиту њихових права из радног односа мора да се заустави и спречи кроз снажан приступ синдикалног организовања на радном месту и на националном нивоу. Недостатак приступа стручној обуци и програмима преквалификације за жене, посебно младе жене, већ и пре кризе је представљало озбиљну препреку за напредак жена у њиховим каријерама, што је резултирало да су многе раднице искључене са тржишта рада. Синдикати морају да улажу напоре у пружање подршке женама да остваре своја радна права на свим радним местима, без обзира на њихове одговорности на радном месту.

Истраживања у под-региону Југоисточне Европе показују да је просечан проценат жена у организацијама-чланицама BWI у Групи 5 - 16,61% и да оне углавном раде на административним, финансијским или чиновничким позицијама. Око половине BWI организација-чланица има женске структуре (мреже, секције или одборе). Недостатак свести синдиката, антисиндикална понашања предузећа, уговори на одређено и сезонски радови се виде као препреке за учлањивање и организовање жена. Умрежавање и размена информација и искустава, заједничке регионалне кампање о правима радница и образовни програми су кључне области којима треба да се бави BWI Европски женски комитет.

Александра Стојковић, председница Синдикалне организације Генералне дирекције и члан Одбора Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“ изабрана на место потпредседнице Европског женског комитета BWI са мандатом до 2013. године

Примери најбоље праксе у региону

Презентовањем Синдиката градитељства Хрватске – СГХ, чијих су 11% чланова жене, о трендовима запошљавања и положају радница у СГХ и радничким већима, представљени су примери добре праксе рада жена у синдикатима у борби против несигурног рада у Хрватској. Наведена су достигнућа, као што су бесплатни здравствени прегледи - мамографија за жене које су старије од 50 година, ограничавање закључивања уговора на одређено време и законодавно спречавање смањења права радника запослених преко агенција за привремено запошљавање, као и сарадња синдиката са невладиним организацијама, правобранитељком за равноправност полова и другим организацијама.

Представнице Синдиката за грађевинарство, индустрију и пројектовање Македоније - СГИП и Самосталног синдиката шумарства и прераде дрвета Србије - СССПД у свом излагању су се фокусирали на значај прикупљања података о положају жена радника и на умрежавање жена у предузећима и на националном нивоу, што се показало као добро средство за размену искустава и прикупљање идеја у заједничким акцијама.

Све учеснице су истакле значај борбе против проблема мобинга и потребу да се развије боља синдикална стратегија комуникације и информисања радника и радница на радном месту. Већа заступљеност младих жена радника у програмима стручног образовања и одборима за заштиту здравља и безбедности на раду може да повећа капацитете синдиката у одбрани радничких права жена.

У складу са закључцима који су донети у Београду, на локалном нивоу су организовани различити семинари и радионице, и то:

1. Секција жена Синдиката радника грађевинарства и ИГМ Србије, у јулу ове године

организовала је једнодневну радионицу оспособљавајући своје чланице за препознавање мобинга. Учесће у овој активности узело је око 50 жена, чланица Синдиката радника грађевинарства и ИГМ Србије из следећих делатности: пројектовање, грађевинарство, индустрија грађевинског материјала и инжењеринг.

Стручна упутства и практична решења дата су од стране представника Агенције за мирно решавање радних спорова Републике Србије. Ова Агенција, према Закону, има надлежност да посредује и у случају злостављања радника на раду. Закон о спречавању злостављања на раду примењује се у Србији од 03.09.2010. године.

2. Синдикат за грађевинарство, индустрију и пројектовање Македоније (СГИП) организовао је Семинар уз учешће 100 чланица о положају жена у Синдикату и њихово учешће у побољшању услова рада са циљем укључивања већег броја жена у рад Синдиката. Семинар је био намењен првенствено женама чланицама СГИП запосленим у компанијама које раде на Коридору 10 у Републици Македонији. Овом приликом је формирана мрежа жена по синдикалним организацијама.

3. Самостални синдикат шумарства и прераде дрвета Србије - СССПД ће до краја године одржати Семинар на тему „Начини и модалитети посебне здравствене заштите жена код послодавца“ (безбедност и заштита здравља на раду, посебна заштита жена у тешким условима рада, како и на који начин код послодавца обезбедити посебну заштиту и превенцију за жене итд), уз учешће представника Министарства рада, Управе за безбедност и заштиту на раду, синдикалних експерата и тренера едукатора.

Колективни Уговор на нивоу гране шумарства и прераде дрвета, упркос свим напорима није потписан, Општи колективни уговор је ван снаге,

а у предузећима се примењују Правилници о раду који никако не могу бити адекватна замена Колективном уговору.

4. У Синдикату грађевинарства и индустрије грађевинских материјала Црне Горе (СГИГМЦГ), иако је ситуација у Црној Гори лоша - синдикални протести су се проширили и на ванпривредне гране због ниских зарада, а стандард запослених се континуирано нарушава - женска мрежа је активно учествовала у изради и доношењу аката битним за положај жена, и то:

- ратификована је Конвенција 183 о материнству
- осигурану - жени урачунава се у посебан стаж шест месеци по детету
- у току је израда нацрта Закона о мобингу.

Међутим, Колективни уговор на нивоу грана само је потписао финансијски сектор, а Општи колективни уговор важи до краја године.

Закључци конференције

Потенцијал жена је недовољно искоришћен, јер жене махом раде административне послове и веома мало су заступљене као руководиоци и менаџери. Ни у нашим синдикатима жене нису довољно заступљене на водећим функцијама. Међутим, није довољно само формално дати женама место у руководећим органима, већ им дозволити да стварно одлучују и допринесе.

Иако је мали проценат жена у односу на укупан број запослених у секторима грађевине и дрвета, потребно је спровести кампање за регрутовање жена у наше синдикате, посебно младих жена. Услуге које синдикати пружају чланству у виду правне помоћи код радних спорова, укључивања у трипаритетне кампање у борби против рада на црно, организовања штрајкова и протеста, очигледно нису довољне да привуку ново чланство. Без масовнијег придруживања нема репрезентивности, па ни извора финансирања, јер члан је инвеститор.

Потребна је озбиљнија кампања синдиката за заштиту и бољи положај жена и активности као што су:

- израда брошура и промотивног материјала (летака), коју би помогао BWI, а које би имале за циљ подизање нивоа свести и ангажовања жена за бољи социјално-економски положај у друштву и оспособљавање за озбиљну и ефикасну кампању за већа права. У тим брошурама би могле да се добију информације о свим женским и синдикалним правима;

- информатичко повезивање, како би секције жена биле умрежене, информисане и како би лакше комуницирале. За ово је потребна и помоћ BWI, пре свега за куповину рачунара, јер нема правне и суштинске борбе без финансијске подршке;

- организовање петиција и потписивање истих, које би имале за циљ преиспитивање Закона који се тичу положаја жена;

- већа сарадња са медијима у виду објављивања саопштења који се тичу акција синдиката, као и коментара на дешавања у привреди, законодавству, о економској кризи која проузрокује губитак посла, борбе за достојанствен рад и сва друга питања битна за жене, али и све раднике. Сталним присуством у медијима, било да су електронски или штампани, синдикати скрећу пажњу на себе, дају до знања да су битан фактор и саговорник у решавању проблема сваког радника, који ће на тај начин увидети да неко брине о њему;

- ангажовање професионалних лидера на одређен период који би омогућили боље организовање радника, поготово у регионима у којима су већина функционера заправо волонтери који долазе из привреде и који и поред најбоље воље немају довољно времена да се баве синдикализмом, јер морају прво да заврше своје обавезе на радном месту.

Међународни сајам заштите животне средине ЕКОФЕР и Међународни сајам енергетике

Награда за промотивни наступ ЈП „Србијашуме“

Припремила:

Милка Зелић,
специјалиста за јавне
мултимедијалне
комуникације

Фото:

Миле Рагоичић

Јесењи Међународни сајам заштите животне средине ЕКОФЕР и Међународни сајам енергетике, по традицији, одржан је на Београдском сајму од 12. до 14. октобра ове године, под слоганом „Природно“.

Покровитељи ове две изузетно актуелне манифестације су Министарство заштите животне средине, рударства и просторног планирања и Министарство енергетике Републике Србије уз подршку Привредне коморе Србије.

Оливер Дулић, министар животне средине, рударства и просторног планирања свечано је отворио 12. октобра Сајмове ЕКОФЕР и Енергетике и нагласио да су делања у области животне средине комплексна, као и континуирани напори да се животна средина унапреди у складу са припремама за приступање Србије Европској унији.

- Сајам је фантастична прилика да се окупе људи који се на неки од начина баве заштитом животне

средине, рециклажом. Овде је све на једном месту. Скупили су се професионалци али и људи који се овом делатношћу баве из убеђења, а размена искустава увек је драгоцен и доприноси унапређењу читаве области. Сада су сви на Београдском сајму, разговарамо на стручном нивоу, утврђујемо планове, циљеве. Остаје нам само да се побринемо за њихово спровођење, додао је министар Оливер Дулић и обичао све штандове и излагаче.

Сајмови, ЕКОФЕР и Енергетике, окупили су 250 излагача, импозантан број, највећи до сада. Ово је разумљиво, јер се сајмови одржавају у Међународној години шума која прокламује обавезе институцијама, корпорацијама и појединцима. Представили су се излагачи из Србије, Хрватске, Федерације БиХ, Чешке Републике, Румуније, Белгије, Аустрије, Италије, Немачке, Бугарске, Исланда и Пољске.

На овим манифестацијама јавност је упозната са предвиђеним реконструкцијама, инвестицијама и пројектима у области заштите животне средине. Постоје два система контроле квалитета животне средине – државни и контрола акредитованих лабораторија, а Међународни сајмови су допринели повезивању ове две стране. ЕКОФЕР је био место реализације контаката и утврђивања додирних тачака различитих пословних и друштвених субјеката.

На Трибини "Мултимедијални корпоративни материјали у функцији очувања животне средине"

Наступ “Србијашума”

ЈП „Србијашуме“ наступило је на Сајму заштите животне средине ЕКОФЕР у препознатљивом маниру континуираног рада на ширењу свести јавности о заштити животне средине. ЈП “Србијашуме” континуирано покрећу нове иницијативе у пејзажној рестаурацији шума и улажу напоре у заустављању уништавања и сече шума.

“Србијашуме” подстичу и помажу друштва широм Србије у очувању биолошке разноврсности, промовишу пејзаже којима доминира дрвеће и обезбеђују коришћење шумских ресурса на еколошки одржив начин.

ЈП “Србијашуме” је на сајму ЕКОФЕР представило шуме као творца, заштитника и стабилизатора животне средине од загађивања, одговарајући на бројна питања посетилаца на свом сајамском штанду, али и као запажен учесник пратећег стручног програма 8. Међународног сајма заштите животне средине ЕКОФЕР-2011.

Ово је била само још једна од низа активности “Србијашума” у Међународној години шума.

Складно опремљен, одлично уклопљен у сајамску целину и оплемењен «школованим»

шумским садницама, мишљење је стручног жирија Удружења за тржишне комуникације Србије о штанду “Србијашума”.

У оквиру стручног сајамског програма, који је био богатији и разноврснији од претходних година, “Србијашуме” су одржале трибину под називом „МУЛТИМЕДИЈАЛНИ КОРПОРАТИВНИ МАТЕРИЈАЛИ У ФУНКЦИЈИ ОЧУВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ“

Трибина је, у складу са мишљењем присутних, веома интересантна за свачије око и ухо. Трибину је стручни жири Удружења за тржишне комуникације Србије окарактерисао као савремену јер користи разумљив језик и модерне технологије које у свакодневном животу примењују и грађани свих узраста. Међу слушаоцима трибине били су стручњаци, посетиоци сајма, као и представници штампаних и електронских медија.

Стручни жири Удружења за тржишне комуникације Србије – УЕПС вредновао је целокупан наступ и наградио ЈП “Србијашуме” Специјалним признањем - наградом за промотивни наступ.

Планетом пулсира дигитални нервни систем

Своја излагања на трибини представиле су дипл.ел.инж. Милка Зелић и дипл.инж.шум. Гордана Јанчић. Том приликом, Милка Зелић је подвукла важност подизања свести становништва о значају чувања шума. Истакла је да је време у коме живимо време дигиталне комуникације и додала да су проблеми који се јављају проблеми на глобалном нивоу.

- Није довољно да учествују само стручњаци. Неопходно је да шира друштвена заједница буде укључена. Планетом пулсира дигитални нервни систем, који треба искористити у циљу заштите животне средине, те је кључна порука ове трибине „Нека свака година буде година шума“!

Шумари Крушевца однели пехар

Јубиларна X шумаријада одржана је на Златибору у организацији Јединствене синдикалне организације, Управног одбора и руководства ЈП „Србијашуме“.
Пехар победника ове године красиће витрину Шумског газдинства у Крушевцу

Фото:
Миле Рагоуић

На Шумаријади одржаној на Златибору од 9. до 11. септембра 2011. године, радницима, учесницима и гостима најпре се обратио заменик генералног директора Игор Брауновић са жељом да ово јубиларно такмичење протекне у другарској атмосфери и добром расположењу. У име Јединствене синдикалне организације присутне је поздравио председник синдиката Миле Сладојевић, пожељевши такмичарима да и ове игре протекну у фер-плеј борби.

Шумаријаду је отворио председник Управног одбора Момчило Којић, који је подсетио да су протекле три године рада Управног одбора биле изузетно тешке, јер се финансијска криза осетила како на државном, тако и на нивоу целог предузећа.

- Међутим, захваљујући стручном кадру и пожртвованости, ЈП „Србијашуме“ се успешно бори

и излази на крај са елементарним непогодама и катастрофама, изјавио је Којић похваливши руководство и њихову сарадњу са Управним одбором.

- Комерцијално-финансијска ситуација је задовољавајућа, а еколошки стандарди су у потпуности испуњени, нагласио је он и додао да ће се Управни одбор увек залагати за успостављање, одржавање и ширење међународне сарадње, као и за увођење иновација у области шумарства.

На спортским теренима Златибора организована су такмичења у малом фудбалу, одбојци, стоном тенису, пикаду, стрељаштву, шаху итд. Шумари секачи такмичили су се у бројним дисциплинама: обарање стабла, окретање водилице, кресање грана, комбиновано и прецизно пререзивање.

Обарање стабла

Обарање стабла је дисциплина која представља суштину рада секача моторном тестером. Стабло се мора посећи у року од три минута, а мора бити усмерено тако да падне што је могуће ближе кочићу, који на удаљености од 15 метара од стабла пре извођења дисциплине постављају судије по упутствима самог такмичара.

Резултати се прецизно мере ласерским или дигиталним инструментима и означавају на пању. Бодови се додељују за прецизност обарања и тачност мера за елементе на пању. Максималан број бодова је 660.

Такмичар	укупно бодова
1. Дарко Ивановић	598
2. Марко Радовић	463
3. Сенад Бећировић	442

Окретање водилице

Ова дисциплина се обавља на столу дужине 1,5 метар, ширине 0,7 метара и висине 0,8 метара. На удаљености од 2 метра од стола означава се линија старта. Судије у овој дисциплини су дужне да пре почетка извођења дисциплине погледају моторну тестеру којом ће учесник радити на такмичењу. Моторном тестером спремном за коришћење такмичар мора демонтирати и монтирати резну гарнитуру. Ланац мора бити скинут, водилица окренута, а нови ланац постављен.

Такмичар	укупно бодова
1. Горан Чамагић	91
2. Марко Радовић	90
3. Сенад Бећировић	87

Комбиновано пререзивање

Такмичар на два трупца мора да пререже котур дрвета не тањи од 30мм и не дебљи од 80мм. То мора бити учињено резањем прво с доње стране трупца према горе и затим резом одозго надоле. Такмичар добија највише бодова кад се горњи и доњи рез потпуно преклапају, без зуба, унутар зоне означене црвеном бојом и под правим углом у односу на осовину трупца. Тачност и брзина су једнако важни.

Ова дисциплина долази непосредно након окретања водилице и замене ланца, па ако ланац падне са водилице моторне тестере, такмичар губи бодове за претходну дисциплину.

Такмичар	укупно бодова
1. Дарко Ивановић	197
2. Сенад Бећировић	161
3. Јарослав Јовановић	156

Победници у генералном пласману секача моторном тестером 2011. године су:

1. Дарко Ивановић, УУИС „Натегићи“, Крупањ - 1281 поена
2. Сенад Беџировић, ШГ „Пријепоље“ - 1168 поена
3. Марко Нешковић, ШГ „Голија“, Ивањица - 1133 поена

Прецизно пререзивање

У овој дисциплини такмичар мора да пререже котур дебљине између 3 цм и 8 цм са краја два трупца. Котур треба пререзати под правим углом у односу на уздужну осу дебла. Котур мора да буде пререзан тако да не оштети даску на којој се налази дебло. Оштећивање даске доноси нула бодова за прецизност пререзивања. Извођење ове дисциплине додатно отежава танак слој пиљевине постављен са обе стране трупца (дебљине 30мм и ширине 200мм), као и тег постављен на чело трупца, који онемогућава да такмичар види место где трупца додирује даску.

Такмичар	укупно бодова
1. Милорад Микановић	172
2. Иван Црноглавац	171
3. Горан Чамагић	158

Кресање грана

Тридесет „вештачких грана“ цилиндричног облика (дужине 50цм и пречника 3цм) усађује се у цилиндрично „машински обрађено“ дебло (дужине 5,5-6м и пречника 14цм) у истом распореду и под истим угловима, за сваког такмичара. Такмичар треба да одреже све гране с дебла у што је могуће краћем времену, са што мање оштећења дебла (урезивање дубине 5мм је грешка од 20 казних бодова), при чему остатак гране након резања не сме бити виши од 5мм (сваки виши доноси по 20 казних поена). При извођењу дисциплине такмичар мора да се придржава свих прописа о заштити на раду. На пример, свако кретање ногама у случају да се водилица тестере налази на страни такмичара доноси 20 казних поена.

Такмичар	укупно бодова
1. Марко Нешковић	396
2. Марко Радовић	374
3. Сенад Беџировић	352

Победник Шумаријаде је Шумско газдинство „Крушевац“. Друго место припало је газдинству Београд, док је треће место заузела Генерална дирекција ЈП „Србијашуме“.

Пехаре и медаље најбољима уручио је председник Управног одбора Момчило Којић. Секачима моторном тестером додељене су медаље и моторне тестере које су им уручили заступници компанија и то:

- за прво место – моторну тестеру Husqvarna 359 уручио је генерални менаџер Предраг Кнежевић
- за друго место – моторну тестеру Dolmar и шлем Oregon доделио је менаџер продаје предузећа „Агромаркет“ из Крагујевца, Душко Симић
- за треће место – моторну тестеру Oleo-Mac 952 уручио је господин Старчевић, менаџер продаје предузећа „Inteh V“.

Резултати

Мали фудбал:

1. Деспотовац
2. Београд
3. Крушевац

Одбојка:

1. Генерална дирекција
2. Крагујевац
3. Ужице

Убацивање тројки - екипно:

1. Лозница
2. Београд
3. Кучево

Надвлачење конопца:

1. Лепосавић
2. Куршумлија
3. Ивањица

Пикадо - екипно:

1. Крушевац
2. Београд
3. Лепосавић

Пикадо – појединачно:

1. Драгина Чакаревић, Ивањица
2. Мирјана Милићевић, Крушевац
3. Слађана Петровић, Бољевац

Шах:

1. Богосав Крсмановић, Ивањица
2. Михал Туран, Београд
3. Небојша Станковић, Лесковац

Стрељаштво:

1. Далибор Вељовић, Крушевац
2. Александар Бишевац, Лепосавић
3. Ненад Бјелановић, Генерална дирекција

Скок у даљ:

1. Наташа Николић, Крушевац
2. Дубравка Михајловић, Београд
3. Маријана Петровић, Пирот

Шумарски вишебој:

1. Вељко Јанковић, Ужице
2. Милан Младић, Пирот
3. Миодраг Стојчић, Куршумлија

Стони тенис у женској конкуренцији:

1. Сузана Милићевић, Генерална дирекција
2. Мирјана Недић, Пријепоље
3. Весна Вукадиновић, Београд

Стони тенис у мушкој конкуренцији:

1. Вељко Ђурчић, Генерална дирекција
2. Владимир Митровић, Лесковац
3. Божидар Чарапић, Ужице

Убацивање тројки – појединачно:

1. Сениша Живковић, Лозница
2. Жељко Станојевић, Кучево
3. Бранко Спаловић, Ужице

Трчање 200 метара за жене:

1. Даница Мићић, Лозница
2. Јелена Жунић, Ужице
3. Ана Шаин, Генерална дирекција

Шумарски вишебој у Куршумлији и Сурдулици

Припремили:

Милорад Борковић
и Слободан Телесковић

На основу плана и програма „Едукације локалног становништва и осталих корисника“ заштићеног природног добра, који спроводи ЈП „Србијашуме“, у септембру је одржано такмичење ученика основних и средњих школа које се налазе на територији којом газдују ШГ „Топлица“ Куршумлија и ШГ „Врање“ из Врања. Програм је реализован поводом Светске године шума и двадесете годишњице формирања ЈП „Србијашуме“.

У оквиру програма одржано је тематско предавање у основним школама „Дринка Павловић“ и „Милоје Закић“ у Куршумлији на тему Едукација локалног становништва и корисника заштићеног природног добра са посебним аспектом деловања и утицаја шума и спорта на здравље младих генерација.

У градском парку Куршумлија организован је шумарски вишебој. Прво место у категорији основних школа освојио је седми разред основне школе „Милоје Закић“, а најбоље време у категорији осмог разреда и прво место освојила је екипа осмог разреда основне школе „Дринка Павловић“. Награде победницима уручио је дипл.инж.шум. Бранислав Проловић, директор дела предузећа ШГ „Топлица“, а малом рецитатору предшколцу

Васкрсију Милетићу доделио златну медаљу за рецитал „Другарство“.

Заменик директора дела предузећа Раде Милетић захвалио се учесницима на одличном такмичењу у име ШГ „Топлица“, које је имало част да буде прво газдинство у систему ЈП „Србијашуме“ које је отворило ово републичко такмичење. Он је обећао да ће ово газдинство и будуће подржавати манифестације које се уклапају у програм сертификације шума.

У име локалне самоуправе присутне је поздравила председница општине Куршумлија Весна Јаковљевић, која је нагласила да је почастована тиме да може присуствовати оваквој манифестацији. Она је изразила задовољство што је ШГ „Топлица“ Куршумлија прво у систему ЈП „Србијашуме“ у коме је одржано такмичење у шумарском маратону и вишебоју и пожелела организатору да манифестација прерасте у традицију.

Такмичење на територији ШГ Врање организовано је у градском парку у Сурдулици. Тематски део програма одржан је у ОШ „Јован Јовановић Змај“, и Средњој шумарско-техничкој школи „Јосиф Панчић“.

Манифестацију је отворио Новица Петровић председник синдикалне организације ШГ „Врање“, који је након завршетка такмичења доделио награде за прво место ОШ „Јован Јовановић Змај“ у категорији основних школа и Шумарско-техничкој школи „Јосиф Панчић“. Победници су добили стручну литературу - енциклопедије из области шумарске науке.

Представници локалне самоуправе и локалних медија Сурдулице позитивно су оценили овакав вид такмичења и предложили да се завршно републичко такмичење одржи у пролеће на Власини.

Ивањичанин Миланко Зечевић (50) веран необичном занимању

Последњи самараш Јавора

Педесетогодишњи Миланко Зечевић из ивањичког села Кушићи, из јаруга и дубодолина Јавора, годишње на самарима својих шест коња до колских путева изнесе око три хиљаде кубика огревног дрвета. Тако захваљујући овом горштаку у многим домовима овог дела Србије у зимским месецима пуцкета и греје буковина која би сатрунула у планинским урвинама да није њега и његовог необичног каравана.

У селима на падинама Јавора и суседних планина Чемерница и Мучањ, у којима се у не тако давна времена готово свако друго домаћинство бавило рабацијским или кирицијским послом, Миланко је данас једини остао веран овом занимању. А посао „самараша“, како још називају ово ретко занимање, није нимало лак. Да би се одрадила дневна норма често је потребно поранити пре првих петлова, затим козијим и једва проходним стазама спустити се до километрима удаљених јаруга и урвина, и букове цепанице, пре испоруке купцима, неколико пута претурити преко руку.

- У једној тури на самарима шест коња из јаруга до камиона могу да се изнесу два просторна метра дрва, а дневно, у зависности од конфигурације терена и удаљености колских путева, у просеку од 10 до 25 метара огрева. Некада сам радећи за Шумско газдинство годишње спремао и по 12.000 кубика. Последњих година радно место ми је у приватним шумама, а на брдске коње углавном товарим цепанице домаћинима који због неприступачног терена огревно дрво могу да спреме за зиму једино уз помоћ воловске запреге или брдских коња – каже Миланко.

Миланко Зечевић са својим необичним караваном већ три деценије крстари горама Јавора и околних планина. У јесен и пролеће, када је сезона самарашког посла, Миланко у седмици ради шест дана, а седми одмара. Поштујући традицију предака, познатих рабација и кириција из засеока Вуловићи, Миланко недељом и у дане када је у верском календару црвено слово не преже коње и не иде послом у планину.

- Услуге извлачења цепаница наплаћујем у просеку пет евра по просторном метру. Када измирим трошкове исхране коња, платим

*На шест самара два метра дрва:
извлачење дрва на Јавору*

помоћнике и обезбедим све за живот породице, мајке и супруге, остане и која пара да се склони у страну и сачува за старост и црне дане – каже јаворски „самараш“.

Како би товарни коњи могли да издрже свкодневне напоре, Миланко их храни и негује као да су му род рођени.

- Кад износе дрва, коњима ноћу дајем пет килограма сена, а дању у шуми по шест до седам килограма кукуруза. Мука је што у овом делу Србије више нема мајстора за израду квалитетне опреме, па сам принуђен да самаре наручујем чак у Бору или Бањалуци – каже Миланко Зечевић, последњи „самараш“ са Јавора.

Веран традицији предака: Миланко Зечевић

Припремио:

Жељко Дулановић

Свето, магично дрвеће

Веровања, страхови, незнање, све је то довело до постојања онога што ми данас називамо митови. Митови су приче настале у различитим културним подручјима широм света и говоре о пореклу и настанку човека, народа и других живих бића

Леска

Јавор

Припремила:
Смиљана Гавриловић

Када поменемо митове прво помислимо на Стару Грчку, Рим, Кину. Међутим, митови су присутни и на нашим просторима.

С обзиром на чињеницу да је наш народ веома повезан са природом која га окружује, а коју великом површином чине шуме, временом је развијан култ обожавања шума и биљака.

О повезаности светих шума и религије српског

народа сведоче и имена манастира широм Србије. Дрвеће је било показатељ светог места, места на којем би временом настао храм, црква или манастир. Нека од њих су Грабовац, Крушедол, Ораховац.

Дрвеће се у митологији старих Грка, Римљана и Германа може поделити на дрвеће среће и несреће, а ми смо их поделили у две категорије - на добра и зла.

ЛЕСКА

Једно од дрвећа са магичним моћима је леска. Лескина шибљика има изванредна магична својства. Таква магична шибљика може испунити сваку нашу жељу. Леска је дрво знања и дрво у које гром никада не удара. Мит о овој биљци говори о човеку који је појео месо змије која је живела под леском. Након што је ставио један залагај у уста, човек је разумео говор животиња.

ЛИПА

Липа такође представља свето дрво старих Словена. Од липовог дрвета правили су се старински идоли.

Око липе су се некада обављала венчања. Стари Словени су живели у липовим шумама и она се спомиње као њихово свето дрво.

Ритуал убацивања гранчице липе у кровове кућа и станове ради заштите од грома и пожара, задржало се и код Словена који су напустили своју домовину. Постоји и веровање да липа чува човека од зла и урока.

Интересантно је споменути да се у Немачкој ово дрво сматрало дрвом истине, те су се ту људи окупљали и заклинали на истину. У неким крајевима су туберкулозни болесници одлазили под липу рано изјутра. Чинили су то четрдесет дана верујући да ће се тако излечити.

ЈАВОР

Списак дрвећа које је обожавано и слављено у српском народу је веома дугачак. Ипак, једно од најобожаванијих јесте Јавор.

Јавор је дрво које се везује за култ мртвака и предака, те је стога разумљиво због чега су раније људи најчешће сахрањивани у издубљеним јаворовим деблима. Такође се симболика јавора и предака осликава у гулама, традиционалном инструменту, који се прави од овог дрвета.

ОРАХ

Орах је често присутан у народним песмама, причама, предањима која се преносе са колена на колена. Владало је веровање да је ово дрво преко својих дугачких корена повезано са подземним демонским светом.

Данас постоји мишљење да ће се човек који заспи под хладовином ораха пробудити болестан, или се можда никада неће ни пробудити.

Митови и приче били су само начин да се људи ослободе својих страхова. Попут многих других народа и Срби су веровали у мистична бића која се крију и живе по шумама. Рађају се у дрвећу и тамо проводе свој живот. Најчешће су називана „вилењаци“, „виле“, „мајушни људи“... У Старој Грчкој се веровало да управо они управљају људском судбином.

Орах

Липа

Неке ретке и заштићене врсте дивље флоре и фауне ЛИМСКОГ ШУМСКОГ ПОДРУЧЈА

Припремила:

д-р И. инж. шум.

Љиљана Вамовић

Лимско шумско подручје налази се на југозападу Србије, односно на територији општина Пријепоље, Прибој и Нова Варош. Шумовитост подручја је 50,4%, односно површина државних и приватних шума износи 97.548 ха. У укупном шумском фонду чисте састојине учествују са 45,7%, а мешовите са 40,2% по запремини. Четинарске врсте дрвећа у запремини су заступљене са 56,5% и то је највеће учешће четинара у једном шумском подручју (после НП „Тара“). На територији Лимског шумског подручја издвојена су следећа заштићена природна добра: Специјални резерват природе „Клисура реке Увац“, Регионални парк природе

„Клисура реке Милешевке“, Заштићена околина - природног простора манастира Милешева, Парк шума „Ивље“, Споменик природе „Слапови Сопотнице“, Резерват „Равниште“. Осим ових шест проглашених заштићених природних добара у предлогу заштите су још и Предео изузетних одлика „Озрен – Јадовник“ и Предео изузетних одлика „Камена гора“. Ово подручје специфично је по богатству шума, а нарочито по богатству лишћарско-четинарских и чистих четинарских шума, по изузетним облицима крашког рељефа, дом је великом броју ретких врста биљака и животиња. Овде представљамо само неколико.

Picea omorika Pančić

Одељак: *Gymnospermae*

Фамилија: *Pinaceae*

Народни назив:

Панчићева оморика, оморика

Енглески назив: Serbian spruce

Опис врсте: Дрво висине 30 (-40) m и пречника око 50 (-60)cm, уско пирамидалног облика са правим, витким деблом. Кора танка,

црвеносмеђа, љушти се у плочицама. Корен жила срчаница. Четине ромбичне, тамнозелене одозго, а са доње стране са две беле пруге, 1-2cm дуге. Шишарице viseће, 2-6cm дуге, тамнољубичасте.

Време цветања: април-јун

Станиште: Јавља се на стрмим, кречњачким обронцима доњег и средњег тока Дрине и у клисури реке Милешевке.

Orchis purpurea Hudson
Одељак: *Angiospermae*
Фамилија: *Orchidaceae*
Народни назив: каћунак пурпурни
Енглески назив: Lady Orchid

Опис врсте: Вишегодишња зељаста биљка висине до 50 (-75)cm. Стабљика усправна, листови одстојећи, тамнозелени на наличју светлији. Цваст је велика, 15 (-26)cm дуга, цветови тамно пурпурне боје.

Време цветања: мај, јун

Станиште: Расте у листопадним, ређе у четинарским шумама и шикарама, на рубовима шума и шумским чистинама од низија до планинског појаса. Јавља се појединачно, на умерено сувим до свежим, растреситим земљиштима.

Goodyera repens
 (L.) R. Br.

Одељак:
Angiospermae

Фамилија:
Orchidaceae

Народни назив:
 оштропелудка,
 гудијера

Енглески назив:
 Creeping Lady's-
 tresses

Опис врсте:
 Вишегодишња
 зељаста
 биљка, 10-15 (-30)
 cm висине.
 Стабљика усправ-
 на, у горњем делу
 маљава. Листови у
 розетама, 4cm дуги,
 сјајни, дебели.
 Цветови ситни,
 бели, груписани.

Време цветања: јул, август

Станиште: Становник смрчево - јелових шума. Расте на сеновитим местима, на свежим, умерено киселим, растреситим, хумозним земљиштима. Јавља се у већим групама, до 2000m надморске висине.

Himantoglossum hircinum (L.) Spreng.

Одељак: *Angiospermae*

Фамилија: *Orchidaceae*

Народни назив: смичак

Енглески назив: Lizard Orchid

Опис врсте: Вишегодишња биљка, стабљика 30-90cm, листови са основом у виду рукавца. Цваст кла-солика, многоцветна.

Време цветања: мај-јул

Станиште: Осунчане, затрављене падине, по ободу шума, само на кречњаку.

Код нас: југоисточна и југозападна Србија. Код нас се јавља и подврста: *Himantoglossum hircinum* (L.) Sprengel caprinu (Bieb.) H. Sund.

Aegypius monachus

Класа: *Aves*

Фамилија: *Accipitridae*

Народни назив: црни лешинар, црни стрвинар

Енглески назив: Eurasian black vulture

Димензије: Дужина 100-110cm, распон крила 250-290cm, тежина 7-11kg. Најкрупнији лешинар у Европи.

Гнежђење: Прави велико гнездо (140-200cm у пречнику) од гранчица на врху двета, ређе на грани, понекад на полици литице, које користи годинама. Полаже 1 јаје беле боје са риђосмеђим мрљама.

Исхрана: Лешине средњих и крупних сисара.

Станиште: Настањује планинске терене са литицама али не избегава ни шуму, за храну му је потребан велики отворени простор, најчешће где има стоке. Код нас је изузетно угрожен недостатком хране и осиромашеним стаништима. Забележен је на Старој планини, Мокрој гори, клисурама река: Јерма, Увац, Милешевка.

Buteo rufinus

Класа: *Aves*

Фамилија: *Accipitridae*

Народни назив: риђи мишар

Енглески назив: Long-legged buzzard

Димензије: Дужина 50-65cm, распон крила 130-150cm, тежина 800-1000g.

Гнежђење: Прави плитка гнезда од грања, обложена гранчицама, сламом и вуном, на литицама, ретко на дрвету. Полаже 3-4 јаја, бледо зелене боје са тамним мрљама.

Исхрана: Углавном ситни сисари, гмизавци, инсекти нарочито скакавци. Понекад птице или жабе.

Станиште: Сушни планински терени и полупустиње. Становник је Мале Азије, Блиског Истока, јужног дела Балкана. Код нас се не гнезди, изузетно ретко се појављује. Забележен је на Старој планини, Голији и клисурама река: Јерма, Увац, Милешевка.

Circaetus gallicus

Класа: *Aves*

Фамилија: *Accipitridae*

Народни назив: орао змијар, змијар

Енглески назив: Short-toed eagle

Димензије: Дужина 45-50cm, распон крила 100-130cm, тежина 500-1250g.

Гнежђење: Прави велико гнездо од гранчица обложено лишћем, најчешће на дрвету ретко на стени. Полаже 2 јаја, беле боје.

Исхрана: Највише змије, ређе гуштери, понекад ситни сисари, птице, инсекти.

Станиште: Топла и сува станишта где има доста змија, од низија до планина, обично где има шума за гнежђење и отвореног простора за лов. Код нас је широко распрострањен у свим планинским подручјима.

Gyps fulvus

Класа: *Aves*

Фамилија: *Accipitridae*

Народни назив: белоглави суп

Енглески назив: Eurasian griffon vulture

Димензије: Дужина 95-105cm, распон крила 260-280cm, тежина 7-10 kg.

Гнежђење: Гнездо је од грања смештено на полици литице. Полаже 1 јаје, беле боје.

Исхрана: Лешине средњих и крупних сисара.

Станиште: Топли планински предели на мањим надморским висинама, клисуре. Код нас живи на Старој планини, клисурама река Увац, Трешњица, Милешевка.

Loxia curvirostra

Класа: Aves

Фамилија: Fringillidae

Народни назив: крстокљун

Енглески назив: Crossbill

Димензије: Дужина 17 cm, распон крила 27-30cm, тежина 34-38g.

Гнежђење: Гради платформу од гранчица, на дрвету близу дебла. Полаже 4 јаја, прљавобеле боје.

Исхрана: Семење четинара, нарочито смрче.

Станиште: Четинарске шуме бора, а нарочито смрче широм Европе. Код нас је распрострањена на одговарајућим стаништима.

Picoides tridactylus

Класа: Aves

Фамилија: Picidae

Народни назив: тропрсти детлић

Енглески назив: Three-toed woodpecker

Димензије: Дужина 21-22cm, распон крила 32-35cm, тежина 60-75g.

Гнежђење: Прави рупу у трулом четинарском стаблу у који полаже 3-5 јаја.

Исхрана: Инсекти, углавном ларве инсеката које живе у дрвету.

Станиште: Северне, густе, влажне, четинарске шуме. Станарица је, код нас је распрострањена у југозападној Србији.

Strix uralensis

Класа: Aves

Фамилија: Strigidae

Народни назив: дугорепа сова

Енглески назив: Ural owl

Димензије: Дужина 60-62cm, распон крила 125-135cm, тежина 500-1000g.

Гнежђење: У шупљем дрвету или у туђем гнезду. Полаже 2-4 јаја, беле боје.

Исхрана: Ситни сисари до величине пацова и птице до величине голуба.

Станиште: Букове и четинарске шуме са отвореним просторима, од побрђа до планинског појаса. Врло је ретка код нас, забележена је на Старој планини, Копаонику, Голији, Јавору, Златару.

Ursus arctos

Класа: Mammalia

Фамилија: Ursidae

Народни назив: Мрки медвед

Енглески назив: Brown bear

Димензије: Мужјак - дужина до 250cm, висина до 120cm, тежина до 350kg. Женка - дужина до 200cm, висина до 100cm, тежина до 270kg.

Репродукција: Парење - од маја до јула, број окота - 1 сваке друге године, величина окота - 2-3 младунца, млади самостални после 1,5-2 године, полно зрели у 3. или 4. години.

Исхрана: Углавном биљојед, понекад веће животиње. Зељасте биљке, бобице, разни плодови, корење, мед, ситни сисари, мрави, болесна дивљач, стрвине, домаће животиње.

Станиште: Код нас живи на Тари, Голији, Златибору, Златару, Мокрој гори и источној Србији.

Hucho hucho

Класа: Pisces

Фамилија: Salmonidae

Народни назив: младица

Енглески назив: danubian salmon

Димензије: Дужина до 120 cm, тежина до 21 kg.

Исхрана: Млађи примерци се хране инсектима и ситном рибом, а старији искључиво рибом.

Станиште: Живи у чистијим већим планинским рекама слива Дунава.

Необично цвеће

Цвећу се дивимо због његове лепоте и заводљивог мириса. Има веома важну улогу у неким од наших најрадоснијих и најтужнијих догађаја у животу. Тренутно у свету постоји 235.000 познатих врста цвећа. Више од 60% расте у топлим и влажним климатским условима. Неки тропски цветови иду у крајности у својој величини, мирису и стратегији преживљавања. Већина ових биљака не може да се гаји у кућним условима и да опстане у нашим баштама, а то вероватно не бисмо ни желели.

Приредила: *Тијана Груловић*

Црни змај

Dracunculus vulgaris је пореклом из источног Медитерана и може се наћи на многим местима на Криту, Балкану и југозападној Турској. Настањује нетакнуте маслињаке и пуста земљишта.

Ова импресивна биљка позната је још под називима црни змај, вуду љиљан, ботанички змај, смрдљиви љиљан и ђавољи језик. У Грчкој га зову Дракондија.

То је усамљена биљка, прилично робусна, понекад до 2 метра висока. Листови су веома атрактивни, са пругама и шараматамно љубичасте, скоро црне боје. У фази цветања, приликом одвијања листова открива се дугачки, црни наставак (*spadix*) у центру цвета, који може бити дужине и до 135 центиметара. Читава та творевина је састављена од мноштва мушких и женских цветова сакривених унутар дуге израслине. Овај део биљке окружен је веома великим тамно љубичастим латицама, дужине до 125 центиметара. Парадокс је да оно што мами, такође и неоспорно одбија оштрим смрадом, који се може описати као мешавина трулог меса, гноја и угинулог глодара. Улога гадног мириса је да привлачи инсекте који су неопходни за опрашивање. Срећом, мирис обично траје само један дан.

Људи носе корен или лишће овога цвета како би се заштитили од отровница и змија. Верује се да уколико се руке оперу у течности коју је биљка произвела, змија се може носити без икакве опасности. Такође, људи је носе на чамцима како би терали морске змије.

Биљка нестаје пре зиме и неопходно је обележити место раста до следећег пролећа када ће започети нови, зачуђујући циклус, који током времена још више добија на својој задиљујућој физиономији.

Мувојед

Dionaea muscipula расте на југоистоку Каролине у САД. Највише је има у мочварним подручјима где је присутност воде константна и где због недостатка високе вегетације има пуно директног сунчевог светла.

Челична замка овога цвета није моћна као она за вукове, даброве или медведе, али је веома ефикасна у хватању малог глена. Карактеристика клопке јесте да се њена унутрашња страна, у летњем периоду, боји у црвено како би привукла пажњу инсеката. На ивицама има издужене трепавице где излучује сочни нектар који је заједно са бојом инсектима неоодољив.

Оно што је занимљиво јесте да се клопка не затвара у потпуности након првог додира, већ након другог. Узгајивачи се често шале на рачун цвета називајући је најпапетнијом биљком, јер зна да броји до два. Објашњење за такво понашање је да када би се клопка у потпуности затворила након само једног надражаја, биљка би утрошила много енергије, а не би имала никакву гаранцију да је нешто уловила. Након што је уз помоћ својих дланица онемогућила бег инсекту, он почиње неконтролисано да се креће како би пронашао излаз и на тај начин стимулише остале дланице. То биљци даје сигнал да настави са затварањем. Када се клопка у потпуности затвори, биљка почиње да излучује дигестивне ензиме како би сварила инсект. Када је инсект довољно сварен, цвет се поново отвара за другу жртву. Замке могу да ухвате само око три жртве пре него што цвет поцрни и увене.

Биљка сваки затварањем клопке утроши велику количину енергије, зато не треба задиркивати мувојед. Цвет се може поново отворити и затворити само око седам пута!

Цвет стрвина

Amorphophallus titanum расте у прашумама централне Суматре у западној Индонезији. Откривен је 1878. године изазвавши велику сензацију и неверицу међу европским ботаничарима. Сматра се да је то једно од највећих достигнућа у историји истраживања природе. И данас ова биљка привлачи огромну пажњу.

Изглед, раст и мирис овог ретког ботаничког чуда су невероватни. Рангиран је као највећи цвет на свету јер може достићи висину и преко 5 метара. Огроман цвет расте из зреле подземне кртоле и производи невероватан смрад налик на труло месо, измет или ужегли сир. Научници су утврдили да је најјачи мирис у периоду када су женски и мушки цветови спремни за опрашивање. У Индонезији га због мириса зову цвет леш.

Његово цветање је ретко и непредвидиво, и увек је у центру пажње. Никада се не може са сигурношћу утврдити када ће цветати. То могу бити месеци, године, чак и деценије. Размножавање је отежано зато што мушки и женски цветови морају истовремено стварати полен, тако да су шансе за опрашивање веома мале. Цвет ове биљке расте једном у 30 година и живи само 72 сата.

Цвет васкрсења

Selaginella lepidophylla је пустињски становник који природно расте већ више од 400 милиона година у САД, Мексику, Арапским земљама и северној Африци.

Цвет Васкрсења наизглед има способност да се врати из мртвих што свакако оправдава његово име. Називи који се још користе за ову биљку су ружа Јерихона, котрљајући коров, диносаурус биљка и Маријин цвет.

Ова биљка заокупља пажњу научника стотинама година јер је преживела најстрашније хиљадугодишње пустињске жеге, најжешће хладноће без хране и капи воде у најгорим природним условима, где ниједно живо биће нити може нити је остало у животу. Сматрају је симболом вечног живота и снаге којом природа може да награди.

Након кишне сезоне, биљка се суши, увија гране у лопту и одлази у стање мировања које може трајати стотинама година. Све метаболичке функције су сведене на минимум, па изгледа као да је мртва. У унутрашњости лопте она чува влагу и плодове, штитећи семе и спречавајући их да буду прерано распршени. Семенке су врло издржљиве и могу годинама остати успаване. Када киша поново падне, биљка ће за само неколико сати отворити своје склупчано тело и постати зелена као да је таква била годинама. Сам процес увијања и одвијања је реверзибилан и може се поновити више пута.

Ружа Јерихона је у свом природном окружењу угрожена због сталних крађа.

а кад изађу достижу висину од 100 до 150 милиметара. Цвет је сферичног облика, споља браон, а изнутра светло црвене до наранџасте боје. Има 3-4 дебела, месната режња, који су у почетку спојени, а касније како цвет сазрева стварају се вертикалне пукотине. Производи устајао мирис како би привукао инсекте јер се помоћу њих опрашује. Унутрашња површина цветног омотача је прекривена чекињама које спречавају инсекте да побегну.

Иако није честа у природи, *Hydnora africana* није угрожена врста.

Храна за шакале

Hydnora africana је једна од најбизарнијих биљака које се могу наћи на јужноафричким ливадама. Њено име потиче од грчке речи, *hydnor*, што значи гљива и *africana* што значи из Африке.

Храна за шакале је паразитска биљка која припада роду *Euphorbia*. Њен изглед је толико необичан да никада не би рекли да је биљка, врло је слична гљивама и од њих се разликује само када отвори цвет.

Већи део ове биљке налази се под земљом, а на површини је само цвет. Тело биљке је браон-сиве боје, потпуно без лишћа и хлорофила и може се видети само када се развијају цветови. Како стари, биљка добија тамно сиву, скоро црну боју. Плодови сазревају две године и налазе се испод земље. Веома су укусни када се испеку на ватри и имају сладуњав укус. Такође се користе за сунчање, лечење дијареје, дизентерије и акни.

Расте врло близу свог домаћина одакле и црпи сокове помоћу изданака који су повезани са његовим кореном. Не може се видети у сушним периодима године и јавља се само када је сезона падавина.

Пупољци овог бисексуалног цвећа развијају се у земљи,

Крчаг биљка

Nepenthes живи у тропским подручјима југоисточне Азије и Аустралије. У народу је позната под називом мајмунска шоља, јер мајмуни из њих пију течност.

То су месождерке које имају карактеристичан облик врча који виси са стабла. Лист биљке је посебно интересантан. У почетку изгледа сасвим обично, затим развија рашљику на свом врху, а потом се врх развија у невероватан ћуп. Боја ћупа је светло зелена, често са црвеним и љубичастим мрљама. На самом крају има поклопац који има функцију кишобрана како би се спречило накупљање воде у цвету.

Крчаг биљка лучи слadak сок којим привлачи инсекте, жабе, пуже, паукове. Да би још сигурније заварала жртве, природа је обдарила привлачно обрубљеним ивицама лишћа у виду бокала црвенкасте боје са неком врстом поклопца, којим биљка може да поклопи тај лист. Површина листа је тако равна и глатка да инсект склизне, немоћан да се заустави. Борба инсекта да се извуче из лепљивог сока подстиче цвет да лучи киселину за варење. Ова киселина је толико јака да инсект нестаје у року од сат времена.

Највећа биљка ове врсте *Nepenthes rajah* у стању је да свари миша. Запремина течности у само једном листу ове биљке може достићи 2 литра. Биљку не треба хранити. Ако и не улови инсекте, она ће се ослонити на фотосинтезу. Можда неће расти бујно и брзо, али сигурно неће умрети од глади. Локално становништво не бере крчаг цвеће, јер верују да ако их уберу тог дана неће падати киша.

Рафлесија

Rafflesia arnoldii је највећи, најтежи, најређи и један од најзначајнијих смрдљивих цвећа на свету. Пореклом је из кишних шума Суматре и Борнеа у индонежанском архипелагу. Име је добила по авантуристи и оснивачу британске колоније у Сингапуру, сер Стамфорду Рафлесу. На Малезији и у покрајини Сурат Тани на Тајланду, Рафлесија је званични државни цвет.

Интересантно, као највећи цвет, Рафлесија је паразитска биљка без лишћа, стабљика и корена. Неспособна за стварање енергије фотосинтезом, она живи свој живот помоћу готово невидљивих, тананих нити које продиру у ткива других биљака и од њих упијају хранљиве материје.

Рафлесија практично ни из чега ствара огроман пегави цвет, црвенкасто-смеђе боје, који може бити пречника већег од једног метра. Цвета само две недеље годишње у периоду од августа до октобра. Цвет живи веома кратко, 5-7 дана. Овај скоро 10 килограма тежак монструм има и одговарајући мирис, тачније смрад трулог меса, помоћу којег привлачи инсекте ради опрашивања.

С обзиром на то да јој практично недостају сви делови на основу којих ботаничари класификују биљне врсте, никако се није могло утврдити којем биљном роду или породици припада. Тек скоро су научници утврдили да је најближа рођака смрдљиве рафлесије мала мирисна љубичица.

Рафлесија је угрожена врста и прети јој изумирање.

Велвичија

Welwitschia mirabilis је прастара биљка коју је открио аустријски ботаничар, истраживач и лекар, Фридрих Велвич, по коме је добила име. Расте на малом простору у пустињи уз обалу Атланског океана у Намбији и јужној Анголи. Иако није угрожена, ни ретка, ипак је законом заштићена. Налази се на грбу Намибије.

Ова афричка пустињска биљка је необична, чудна, бизарна, фасцинантна и наравно јединствена. Заиста не постоји ништа слично. Током целог живота она је у стадијуму клијајуће биљке, што је изузетна појава.

Одраслу биљку представља вретенаст корен-стабло и два листа који непрестано расту, а изгледају као две велике завијене траке, дуге 2 до 4 метра. Његова два стална листа су јединствена у царству биљака. То су оригинални листови који никада не опадају. Они су кожасте, широки, облика каиша и леже на земљи. Током година цепају се на траке и добијају дроњав изглед. Највећи забележен примерак је у Месум планинама и висок је 1,8 метара. У просеку живе 400-1500 година, а неки већи примерци су стари око 2000 година.

Велвичија се савршено адаптирала на екстремне услове пустиње. Уопште није зависна од падавина, довољне су јој магле које долазе са океана.

Вода је живот

Припремила:

Смиљана Гавриловић

Вода за пиће је основна људска потреба. У двадесет првом веку, веку великог научног прогреса и иновација, свет се и даље суочава са проблемима егзистенцијалне природе. Несташница воде за пиће представља један од највећих проблема са којима се свет суочава.

Поражавајућа је чињеница да скоро две милијарде људи у свету нема приступ чистој, здравој води. Статистички посматрано то је сваки осми човек на планети. Сиромаштво у свету започиње недостатком чисте воде, а управо је сиромаштво цињеница живота људи на Афричком континенту. Према подацима Уједињених нација, несташица воде за пиће је толика да половина становништва неће имати довољно воде за пиће до 2025. године. Они наглашавају да је проблем чисте воде и санитарних услова требало решити још осамдесетих година прошлог века, али то нажалост није учињено.

АФРИКА – ЖЕДНИ КОНТИНЕНТ

Проблем загађене воде најчешћи је у руралним пределима Африке. Људи се жале да нема довољно пијаће воде, наводећи да у води коју свакодневно користе живе мрави, бактерије и бубе. То је разлог због којег се људи у Африци свакодневно сусрећу

са разним врстама обољења. Шест стотина деце млађе од 5 година сваког дана умре од болести проузрокованих загађеном водом.

Програм очувања деце у Африци обухвата преко 400 различитих програма у 21 афричкој земљи.

Организације у оквиру Уједињених нација посвећене су побољшању живота људи у овом делу света. Покретањем различитих врста акција и хуманитарних пројеката, као што је *The Water Project*, буди се свест грађана о овом проблему. УН су упозориле да би се у Сомалији веома брзо могла проширити епидемија колере услед несташице воде и лоше хигијене.

The Water Project представља један од начина побољшања свести грађана о овој врсти проблема. Различитим врстама донација, помоћи материјалног и нематеријалног карактера, успећемо да помогнемо и себи и другима. Иако без хране човек може да живи месец дана, без воде може да преживи свега недељу дана.

Србија је земља која се прикључила акцији УНИЦЕФ за борбу против глади у Африци, покренутој 17. августа ове године, а акцију прикупљања помоћи угроженима у Африци покренуо је и Црвени крст Србије.

- 6000 људи дневно умре од дијареје.
- Потрошња воде се удвостручила од 1950. године.
- На сваких 15 секунди у свету умре по једна особа од болести проузрокованих неисправном водом.

Лековито биље

Аутор: Драган Недељковић

Кантарион

(*Hypericum perforatum L.*) Богородичина трава, госпоино зеље

Станиште – Најчешће у појасу хрстових шума, на ливадама, шибљацима, пожариштима и сл.

Дрога – Осушен цветни врх, прикупља се у време цветања.

Састојци – Најзначајнији састојци су хиперицин, флавоноиди, танини и етарска уља.

Деловање – Кантарион има антибактеријско и антивирусно деловање. Најчешће се користи уљани екстракт који се примењује споља за зарастање рана, опекотина и повреда коже и слузокоже. Кантарион делује адстригентно и антимикробно па се уље и чај пију код чира на желуцу. Користи се и за заустављање пролива јер садржи велике количине тнина. Потврђено је да је кантарион ефи-

касан код благих облика депресије ако се користи у дози до 900 мг сувог екстракта дневно најмање 6 недеља. Најновија истраживања потврђују могуће деловање кантариона на ХИВ вирус.

Употреба

Чај: Припрема се на уобичајен начин.

Уље: Припрема се тако што се 1 део свеже иситњене хербе са цветом прелије са 4 дела маслиновог или уља кукурузних клица и остави да се мацерира 40 дана на сунчаном месту.

Због доказане фототоксичности треба бити обазрив код истовремене примене препарата кантариона и излагања сунчевом и УВ зрацима, јер би могло доћи до појаве опекотина.

Линцура

(*Gentiana lutea L.*) Срчењак, Равен

Станиште – На планинским и високопланинским ливадама, поред шума и шикара. На природним стаништима је заштићена законом, а за добијање дроге се плантажира на 1500 м н.в.

Дрога – Делови осушеног корена и ризома. Вади се у јесен при чему се вршни део ризома са пупољцима враћа у земљу, а остатак брзо суши.

Састојци – У корену линцуре се налази горки гликозиди (genciorikozid i genciomazozid). У корену има још и шећера, пектина, танина, масног уља и мале количине етарског уља.

Деловање – Горке материје изазивају појачано лучење ензима дигестивног тракта, тако да се линцура најчешће ко-

ристи као тоник за побољшавање апетита, за побољшање варења и за бољу секрецију жучи, али се не препоручује код улкусне болести. Користи се и као тоник за вене код поремећаја циркулације и као благ седатив.

У индустрији алкохолног пића користи се ферментисани корен линцуре који има мању горчину и својствен ароматични мирис.

Употреба

Чај: 1,5 г осушене дроге се прелије са 150 мл кључале воде, поклопи и после 5 мин. процеди. Може се мацерирати и у хладној води 8-10 сати. Пити по 1/3 припремљеног чаја пре јела.

Дневна доза је 3 г суве дроге. Предозирање може довести до појаве гастритиса и чира.

Брошуре о гљивама и лековитом биљу можете наручити на тел: 063/278-941

Сајт: www.seoski-turizam.org.rs

Башта тик иза Париза

Нормандија

Припремила:

Сузана Васиљевић

Улица која вијуга уз саму обалу посуту пешчаним динама као да повезује изложбене експонате неког музеја под ведрим небом. Море које оплакује плаже је сиво, само понекад зелено, никад сасвим плаво, и врло хладно. Шестог јуна 1944. године, током веома лоших временских прилика, вероватно је било још хладније онима који су у њему гинули, покушавајући да стигну до само неколико метара удаљених дина са којих су их тукли укупани у бетонске бункере и узидани немачки топови, за време битке која ће у историју ући као операција "Overlord".

Ово је била највећа поморска инвазија у историји, инвазија која је укључивала више од три милиона војника који су превезени преко канала Ла Манш из Енглеске у Нормандију у окупираној Француској.

Искрцавање у Нормандији започело је ноћним падобранским и једриличарским десантом, масивним ваздушним нападима и поморским бомбардовањем

након којег је уследио амфибијски десант на дан 6. јуна или на Дан Д. Битка за Нормандију потрајала је још два месеца колико је требало савезничким снагама да успоставе чврст мостобран на европском копну и пробију немачку линију фронта у Француској, а завршена је ослобађањем Париза.

Ако вас пут одведе у Нормандију, не пропустите да посетите чаробно лепе градове као што су Довил, у коме је Клод Лелуш снимао свој чувени филм "Жена и мушкарац" 1966. године, затим Онфлур, Лизжо и Шербур. Али оно што ће вас сачекати на сваком кораку јесу успомене на велику битку која се водила на пешчаним плажама Нормандије.

Плажа Омаха је у непосредној близини мирног, готово идиличног рибарског месташца Порт ен Бесан: усидрени рибарски чамци, ниједан пролазник на улицама, уснули бистроји и мали ресторани са зеленим таблама уместо менија, на којима је кредом исписано како су управо дагње понуда дана.

Немачки бункери погсећају на велику бишћу

Гробље савезничких војника поинулих у инвазији на Нормандију

Није далеко ни последња плажа Јута, која се налази на подручју званом Савезнички пут; на њеном јужном делу још увек су видљиви немачки положаји, а посетиоце привлачи и Музеј искрцавања. "Најдужи дан" је појам везан за романтично месташце Сент Мер Ле'глис. Баш се у то место и његову околину, два сата пре него што је започело искрцавање, спустила права киша америчких падобранаца. О томе говори тамошњи музеј чета које су стигле ваздушним путем.

Када се говори о Нормандији, већина прво помисли на три "Ц": Camembert, Cidre i Calvados.

Сир камембер добио је име по истоименом месту у коме је први пут произведен.

Раније је било уобичајено да се између јела у оквиру богатог нормандијског менија пије калвадос (ракија од јабука - јабуковача).

Нормандијска рупа - каже се за пијење ове ракије наискап, како би се направило место за следеће јело с јеловника.

Због многобројних јабука Нормандија је позната и као "башта тик иза Париза". На путу Route de Cidre,

између Кабура и Лизјоа, на отприлике сваком трећем имању налази се табла на којој пише да на том месту могу да се пробају ракија и вино од јабука.

У Нормандији морате посетити и острво Сен Мишел - једно од најпознатијих манастирских комплекса на свету. Чудо природе и људске руке инспирише писце и сликаре вековима. Затим Онфлур, најлепши лучки град на нормандијској обали. Ово рибарско месташце некада је било полазна тачка морепловаца на њиховим авантуристичким путовањима. Кафићи и ресторани у нормандијским градовима и селима оживе са зрацима сунца, посебно у баштицама на трговима.

Без обзира на неизбежну модернизацију, Нормандија и даље остаје јединствена. Њена заводљива чаролија је недостижна у изгледу, осећају, укусу и духу. Боравак у Нормандији од неколико дана или недеља је предивно искуство. То је покрајина изванредног богатства, која је еволуирала током стотина година, прилагођавајући се свом времену и месту.

Лучки град Онфлур

Спољашњост ове јединствене грађе је врло разнолика, али у његовој изузетно занимљивој унутрашњости налази се прстен прираста и његова велика вредност – ГОД

Шта је затписано на пању

Припремила:
Сања Робовић

Зна се да без шуме, ваздуха и воде нема ни живота. Шума је као део природе и животне средине врло сложена заједница биљних и животињских врста у непрестаном развоју, који су међусобно повезани, а њен значај је законом дефинисан као добро од општег интереса. Нема ничег вреднијег од проучавања природе. Дрво је одувек било цењен материјал који пружа велике могућности, али истовремено захтева вештину препознавања особина, одговарајућу примену, стручну обраду и заштиту. Карактеристика којом се дрво разликује од осталих дрвенстих биљака је постојање само једног стабла које се грана непосредно изнад подлоге.

Код дрвета је релативно једноставан. Када се дрво посече на пресеку стабла виде се наизменични светли и тамни кругови који се зову годови. По један светао и таман круг чине један годишњи прстен или год. Разлика у боји година настаје услед тога што дрво различито расте у различитим годишњим добима. У пролеће и лето његов раст је интензиван. Сами годови се могу уочити и без микроскопа, али уз помоћ њега могу се видети светлији и тамнији део года. Светлији се састоји из широких трахеја танких зидова и он се ствара у пролеће, када се развијају изданци за које је потребно много воде и минералних супстанци. У касно лето престаје стварање нових грана и листова те и потреба за новим трахејама и тада се развија тамнији део, који садржи више дрвених влакана. Светлији део се означава као пролећно дрво и има проводну функцију, док се тамнији означава као јесење и има механичку улогу у магационирању. Прелаз из ове две зоне у току једног вегетационог периода је постепен, али је зато прелаз између јесењег дрвета једног и пролећног дрвета другог периода сасвим јасан, па се годови лако разликују.

Бројањем година може се одредити старост дрвета, а сваки год је другачији. Разликује се по боји, ширини, облику, показујући какво је време било те године. Број година се непрестано увећава, јер се стабло шири. Дрво има танак прстен живих ћелија које се зову камбијум и које својим растом ка унутрашњости стабла формирају стабло, а ка спољашњости кору

дрвета. Колико ће год бити широк, зависи од врсте биљке, њене старости и услова у којима она живи. Такође, код стабала која су коса и више хоризонтална, годови су ексцентрични.

Проучавајући стабла различите врсте и годишта, може да се уобличи слика климатских промена. То се јасно и види на примеру астронома Ендрјуа Дагласа, који је уз помоћ дендрохронологије – једне од првих метода за одређивање старости још у XX веку - доказао да ширина попречних година на дрвету зависи од тога каква је климатски била година и када је дрво добило тај год. То значи да се сува и хладна година види као танак год, а топла и довољно влажна као дебео. Такође, не реагује свако дрво подједнако на временске услове. Храст је осетљивији на температуру, а смрча на влагу.

Подаци прочитани у годовима углавном се подудару са историјским хроникама. Изузетно ниске температуре регистроване у годовима, поклапају се са великим сеобама или периодима глади. Комбинација година је јединствена за неколико година и у истим климатским условима је потпуно идентична за свако поједино дрво које је живело у исто време. Дрво ствара по један год сваке сезоне раста или сваке године. Иако се бројањем година утврђује старост неког дрвета, дешава се да се да у току неког периода број година удвоји (нпр. услед губитка лишћа у пролеће због мрза, па се касније оформи ново лишће, а тиме и нови год) или да њихово стварање потпуно изостане (уколико је из неког разлога ослабљена исхрана биљке).

Шуме су одувек биле место одакле се човек снабдевао дрветом за огрев и градњу, оруђе и оружје, шумским плодовима за исхрану. Дрво је коришћено за грејање и топљење метала. Његове спољашње карактеристике су јасне и лако уочљиве и видимо стабло, лист, цвет и плод. Када га попречно пресечемо, гледајући у његову унутрашњост, видимо годове и самим тим се враћамо у историју једног дрвета, а то нам омогућује да боље схватимо колико је једно дрво занимљиво за изучавање, како споља тако и изнутра.

Шумарски

српско - енглески речник

Мр Ана Тонић

Речник стручних термина из области шумарства (и сродних дисциплина) намењен је као допуна уз стандардни српско-енглески речник. Многи стручни термини не могу се наћи у стандардним речницима, или се налазе у својим другим значењима. С друге стране, неки општи термини имају своја специфична значења у области шумарства.

Речник шумарства неминовно се осавременује и проширује еколошким терминима у складу са Агендом 21, документом Рио конференције о животној средини и развоју, у коме се предлажу правци активности међународне заједнице и држава појединачно на плану остваривања циљева одрживог развоја. Мултидисциплинарни прилаз газдовању шумама и друге савремене филозофије газдовања шумама, као и наглашене општекорисне функције шума, уносе нове термине, који раније нису били карактеристични за шумарство.

Б

- багер** - dredger, excavator
- багер ведричар** - bucket chain excavator
- багрем** - black locust (*Robinia pseudacacia* L.)
- багремац** - false indigo, indigobush (*Amorpha fruticosa* L.)
- багремова лисна оса** - false acacia sawfly, *Robinia* sawfly (*Nematus tibialis*)
- бадем** - almond (*Amygdalus communis* L.)
- база ерозије, ерозиона терминанта** - base level of erosion
- база клизишта** - base of landslide
- база података** - database; data bank
- базен за чување трупаца, мокри базен; базен за сирово дрво** - log pond; floating basin; water store; floating pond
- балван** - log; trunk
- балзамова јела** - balsam fir (*Abies balsamea*)
- балирана садница** - balled stock; ball plant; root-ball plant
- банка наплате** - collecting bank
- банка подносилац захтева** - claiming bank
- банкомат** - cash dispenser, automated teller machine
- банков бор** - jack pine (*Pinus banksiana* Lamb.)
- барски гас** - marsh gas
- бачва** - barrel, cask
- бачварија** - cooperage
- баштина** - heritage
- без врха дебла, овршен** - topped
- безготовинско плаћање** - cashless payment
- без коре** - under bark
- без напрезања** - stress free
- без обраде земљишта** - zero tillage
- бекица** - woodrush (*Luzula sylvatica*)
- бела бушотина** - white hole
- бела врба** - white willow (*Salix alba* L.)
- бела смрча** - white spruce (*Picea alba* Lk.)
- бела трулеж** - white rot
- бели бор** - Scots pine (*Pinus sylvestris* L.)
- бели дуд** - white mulberry tree (*Morus alba* L.)
- бели храст** - white oak (*Quercus alba* L.)
- белоглави суп** - Eurasian griffon (*Gyps fulvus*)
- белогорична шума** - broadleaved forest; deciduous forest
- белорепи јелен** - white-tailed deer (*Odocoileus virginianus*)
- бељика** - sapwood

Расписани избори у синдикату ЈП „Србијашуме“

Основни задатак синдиката је ангажовање на заштити радних, економских, социјалних и професионалних интереса и остваривање и унапређивање права чланства

Јединствена синдикална организација постоји од 1992. године. Основна права и обавезе члана самосталног синдиката у Савезу самосталних синдиката Србије јесу:

1. право на бесплатну правну помоћ у остваривању права из рада и по основу рада;
2. право на основну зараду и зараду у складу са колективним уговором или другим правним актом;
3. право на безбедност и здравље на раду и услове рада у складу са законом и колективним уговором;
4. право на остваривање права на превенцију радне инвалидности и рекреативни одмор;
5. право на коришћење помоћи из синдикалних фондова;
6. право на помоћ за време штрајка у складу са Правилником штрајкачког фонда;
7. право да предлаже, бира и да буде биран у органе самосталног синдиката и Савеза самосталних синдиката;
8. право да буде информисан;
9. право и обавеза да се образује и оспособљава за синдикални рад;
10. обавеза да поштује статуте, програме и одлуке самосталног синдиката и Савеза самосталних синдиката Србије и
11. обавеза да уредно плаћа синдикалну чланарину.

ЈЕДИНСТВЕНА СИНДИКАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА

расписује изборе
на мандатни период од три године за:

I

1. Председника Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“
 2. Чланове Одбора Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“
 3. Два потпредседника Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“
 4. Чланове Надзорног одбора Јединствене синдикалне организације ЈП „Србијашуме“
- Избори ће бити одржани 14.12.2011. године, од 10 до 14 часова.

II

Синдикалне организације делова предузећа ЈП „Србијашуме“ за:

1. Председника Синдикалне организације дела предузећа
 2. Чланове одбора Синдикалне организације дела предузећа
 3. Чланове Надзорног одбора Синдикалне организације дела предузећа
- Избори ће бити одржани од 14. до 30.11.2011. године.

Апп Србијашуме се састоје из три објекта од којих су два потпуно нова и налазе се у непосредној близини хотела Путник. Од најближе жичаре су удаљени 500м, а од центра туристичког комплекса Копаоника 1,0 км. Нови објекти располажу двокреветним и трокреветним студјима, а старији објекат четворокреветним. Сви имају комплетно опремљену кухињу, купатило (туш/WЦ) и ТВ. Гости апартмана могу да користе паркинг и скијашницу. (објекти су у процесу категоризације).

АПП СРБИЈАШУМЕ	Тип собе/смештај	Услуга	Дец 10,17	Дец 24	Дец 31	Јан 07	Јан 14,21	Јан 28	Феб 04,11	Феб 18,25	Мар 03,10	Мар 17
ШУМСКА КУЋА 1	Стд 2+2	НА	13475	24640	42350	42350	24640	27720	27720	27720	24640	16940
	Стд 1+3 (поткровље)		12250	22400	38500	38500	22400	25200	25200	25200	22400	15400
ШУМСКА КУЋА 2 и 3	Стд 1+0	НА	10220	16940	23660	23660	16940	18620	18620	18620	16940	11900
	Стд 1+1		12705	20405	35000	35000	20405	22890	22890	22890	20405	14350

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА 10=9, 7=6 ВАЖИ У ПЕРИОДУ од 10.3.2012.

ЗИМСКА СЛИКА КУЋЕ НА КОПАОНИКУ АПП СРБИЈАШУМА

ГРАДОВИ ЕВРОПЕ (ЈЕСЕН И НОВА ГОДИНА)	ЗИМА 2011/2012
<ul style="list-style-type: none"> • ПРАГ • БУДИМПЕШТА • РИМ • ИСТАНБУЛ • БЕЧ 	<ul style="list-style-type: none"> • СРБИЈА: КОПАОНИК, ЗЛАТИБОР, ТАРА • ЈАХОРИНА • БУГАРСКА: БОРОВЕЦ И БАНСКО • АУСТРИЈА

И МНОГИ ДРУГИ АРАНЖМАНИ СЕ МОГУ НАЋИ У НАШОЈ ТУРИСТИЧКОЈ АГЕНЦИЈИ

ТЕРМЕ СЛОВЕНИЈЕ:	БАЊЕ СРБИЈЕ:
<ul style="list-style-type: none"> • ЛАШКО • ЧАТЕЖ • ОЛИМИА • БЛЕД И ДР. 	<ul style="list-style-type: none"> • СОКОБАЊА • ПРОЛОМ БАЊА • РИБАРСКА БАЊА И ДР.

МОГУЋНОСТ ПЛАЋАЊА СВИХ АРАНЖМАНА У ВИШЕ МЕСЕЧНИХ РАТА ПРЕКО АДМИНИСТРАТИВНЕ ЗАБРАНЕ!

ЈП „Србијашуме“ Пословница општег туризма Лиценца ОТП 236/2010 од 11.02.2010. године,
 полиса Дунав осигурања бр. 00019331 4 , Његошева 44, 11000 Београд,
 Тел: +38111244-09-08; +381112454-467
 e-mail:sales@srbijasume.rs

Фото: Иван Окановий